БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№180 (10241) | 1963 оной августын 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн

[Уялг]ануудаа үнэн сэхээр дүүргэхэ

Һү һаалга, худалдалгаар гээгдэлээ усадхая

[...]одарска хи-
[...]устьлабин-
[...]жэшээгээр,
[...]уряада ха-
Буряад
[...]худөө ажа-
[...]элмэришэд бүхэсоюз-
[...]лис мүрысөөндэ орол-
[...]нөө жэлдэ гүрэндэ
[...]ан тонно һү худалда-
[...] харюусалгатай, хүн-
[...]ануудай нэгэн боло-

[...]гын дүүргэгдэхэ бай-
[...]ншье һэжэглэнэгүй.
[...]д фермэнүүдтэ, кол-
[...]озуудта, үйлэдбэриин
[...]инүүдтэ сэхэ хэлсэг-
[...]талан абтаһан байна.
[...]тойгоор ажаллаад,
[...]й таарамжатай эрхэ
[...]е шадамараар хэрэг-
[...]гаа һаа, тус уялгые
[...]хээр үлүүлэн дүүргэ-
[...]хо байна. Һү һааха,
[...]ха талаар түрүүлжэ
[...]манай олон ажахы-
[...]лон фермэнүүд энэ
[...]эшээ боложо үгэнэ.
[...]й (Улаан-Үдын уп-
[...]), Хурамхаанай болон
[...] (Баргажанай управ-
[...]ргойн (Зэдын управ-
[...] Хурбын (Хориин уп-
[...]), Худэриин (Хяагтын
[...]и) совхозууд нёдон-
[...]той сасуулбал һү
[...]30 болон дээшэ про-
[...]нэмээһэн байна.

[...]рүү ажахынуудай һү
дээшэлүүлһэнэй
[...]республикамнай үн-
[...]хад жэлэй турша соо
[...]ой түрүүшын хахад
[...]дэ орходоо 1132 тон-
[...] һү гүрэндэ худалдаа.
[...]далдалгын зарим зэр-
[...]шэлүүлбэшье түрүү-
[...]ад жэлэй түсэб орой-
[...] процент дүүргэгдээ.
[...]тоо толгойн олон бо-
[...]ута, хүйтэн хабарһаа
[...]ан тэжээл дуталда-
[...]гаа даа. Зүгөөр эдэ
[...]лнүүдэй тохёолдоһон
[...] хада үнгэрөө. Гээгдэ-
[...] саг үшөөл
[...]эшье һү һаалгын, гү-
[...]удалдалгын мүнөөнэй
[...] һанаа зобооно.
[...]нь хадаа гээгдэнги
[...]удай, мүн үйлэдбэ-
[...]правленинүүдэй хүтэл-
[...]шэдэй һү һаалгада һу-
[...]харалаа хандуулһые,
[...]алын шухала хэрэгтэ
[...] болон гүрэнэй жу-
[...]ингүй, гүрэнэй үмэнэ-
[...]е дүүргээгүй байһые
[...]н аргагүй. Управле-
[...], хамагай түрүүндэ,
[...]Шэбэрэй, Түнхэнэй,
[...]инүүдэй партийна
[...]үүд һү һаалгые мүн
[...]дөө бүтэхэ ябадалда
[...]рхёод, һаалишад ту-
[...]ала анхарал оролдол-
[...]даггүй байһаар.
[...]танууд дээрэһээ ха-
[...] үзэбэл, нэгэ хэм-
зогсошоод байха
[...]е үндэһэ баримта үгы,

эдэ бүгэдэ эмхи гуримгүй байлгаһаа, өөрөө бүтэхэ ябадалда найдалгаһаа шалтагаална гэжэ эли боложо үгэхэл. Республикын ойе эрхимээр угтаха хэрэгтэ партийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй гол анхаралаа хандуулжа байһан июлиин һүүлшын арбан хоногой турша соо 48419 центнер һүн гүрэндэ худалдагдаһан байгаа. Июль һарада һү бүри ехээр һаахада таарамжатай сагай ерээшье һаа, харин оролдолгын һуларуулагдаһан, һаалишадай ажалда анхарал багаар табигдадаг болоһон дээрэһээ һү һаалга дээшэлээгүй, харин хороһон байна. Июлиин нэгэдэхи арбан хоногой турша соо 8 мянга үлүүтэй центнер—хоёрдохи арбан хоногойхидо орходоо 10 мянга гаран центнерээр бага һүн һаагдаа.

Мухар-Шэбэрэй болон Түнхэнэй үйлэдбэриин управленинүүдтэ һү һаалга болон худалдалгын гээгдэлтэй зандаал байһые бүришье тэсэхын аргагүй. Июльдэшье диилэнхи олонхи ажахынуудынь, эдэ хоёр управленинүүд бүхы дээрээ нёдондонойхидо орходоо бага һү һаагаа. Түнхэнэй болон Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозуудта тэжээл тон элбэг. Имагтал нэгэ юумэн дутана: һү һаалга, худалдалгые дээшэлүүлжэл байха тухай оролдолго, ёһотойл оролдолго гаргагданагүй. Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй үйлэдбэриин управленинүүдэй, партийна комитедүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд колхоз, совхозуудта ябадаггүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Зүгөөр ажахыда ошоод юрэнхы заабари үгэхэ бэшэ, харин нютаг нютагта хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ, партийна эхин организацинуудай хүсые элсүүлжэ, зүбөөр хубаарилан табиха, һаалишадта үйлэдбэриин культурно-ажаһуудалай эрхэ байдал бии болголгодо туһалха хэрэгтэй. Теэд Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомууд иимэ юумэ хэдэггүй.

Үнэтэ сагаа саашадаа дэмы гээжэ болохогүй. Һү һаалга, худалдалгаар август—шиидхэхы удха шанартай һара болоно. Август һарада һү худалдалгые эрид ехээр дээшэлүүлжэ, жэлэйнгээ түсэбые, абаһан уялгануудаа дүүргэел.

Хамагай түрүүндэ ямар юумые хараадаа абаха, ямар юумэндэ ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэйб?

Һаалишад болон мал адуулагшад хүдөө ажахын үйлэдбэриин шухала һалбарида хүдэлнэ. Тэдэнэй оролдолгоһоо ажал хэрэгэй амжалта хамагай түрүүндэ дулдыдахал. Эдэ шиидхэхы үдэрнүүдтэ һаалишад болон мал адуулагшад өөрынгөө һү һааха хүдэлмэри хэхэ ёһотой. Энэ хадаа тэдэнэй гол шухала ажалынь болоно. Фермын ажалшадта анхарал хандуулха, культурно-гэгээрэлэй, медицинскэ эмхи зургаануудай, худалдаа наймаанай организацинуудай зүгһөө тэдэниие һайнаар хангаха ябадал эмхидхэхэ гээшэ партийна комитедүүдэй, партийна эхин организацинуудай ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй уялга болоно. Материальна урмашуулга болон магтаалнуудые тааруугаар хэрэглэхэ, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые үргэнөөр тунхаглаха гээшэ һаалишад болон мал адуулагшадай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хүсэн түгэс арга мүн болоно.

Һү ехээр һаахын тулада үнеэдые һайнаар эдеэлүүлхэ шухала гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Түхэреэн сүүдхын турша соо үнеэдые бэлшээхэ хэрэгтэй. Һүниин адуулгада тусгаар анхарал хандуулха шухала. Зүгөөр эдэ бүгэдэ үшөөл дутамаг. Түрүүлжэ ябаһан фермэнүүдэй жэшээгээр һаалишад болон мал адуулагшад өөһэдөө гү, али ямар нэгэн ажахын эрхэ байдалые хараада абан, силос дарадаг бригаданууд малай байдаг газарнуудта һая сабшагдаһан үбһэ ногоо асардаг байха ёһотой.

Гээгдэнги колхоз, совхозууд үнеэдые гурба дахин һаалга эмхидхээгүй дээрэһээ ехэ гарзада ороно. Имагтал үнеэдые гурба дахин һаагаад байбал һү ехээр абажа болохо байна. Тиихэдээ, тушааха һүнэй тоһолигые дээшэлүүлхын тулада һаалишан бүхэн хоёр хүнэг хэрэглэдэг байха ёһотой.

Тиихэдэ доторой хэрэгсэлдэ гээд һү ехээр гаргашалхаяа болихо, һү гашалгангүйгөөр, хаһа саг соонь зөөжэ тушаадаг байха шухала.

Һү худалдаха түсэб болон уялгануудаа лаб дүүргэжэ шадахаар бүхы эрхэ байдал манайда мүнөө бии. Партийна болон гүрэнэй үмэнэхи харюусалгануудаа гүнзэгыгөөр мэдэрэн, эдэ бүхы арга боломжонуудаа һайнаар ашаглаха уялгатайбди.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин эгээн лэ шухала һалбаринуудай нэгэн бологшо гүрэндэ һү худалдалгада анхаралаа ехээр хандуулая. Гээгдэлээ усадхая.

Даниин коммунис партиин түрүүлэгшэ нүхэр Кнуд Есперсентэй КПСС-эй ЦК-да уулзалга болобо

[...]С-эй ЦК-гай Прези-
[...]гэшүүн, секретарь
[...]режнев, КПСС-эй ЦК-
[...]ретарь Б. Н. Понома-
[...]ниин Коммунис пар-
[...]рүүлэгшэ Кнуд Еспер-
[...]юлиин 30-да уулзажа,
[...]луунаар хөөрэлдөө.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй асуудалнуудаар хөөрэлдөөнэй үедэ тэдэнэр һанамжануудаа мэдэлсээ. Хоёр марксистско-ленинскэ партинуудай эдэ асуудалнуудаар хүсэд нэгэн һаналтай байһые хөөрэлдөөн харуулаа.

КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо В. П. Терешкин хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

[...]славиин Коммунистнуудай союзай [хү]тэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй [К]ПСС-эй ЦК-да уулзалга болобо

[...]С-эй ЦК-гай Президиу-
[...]шүүн, секретарь Л. И.
[...], КПСС-эй ЦК-гай
[...]рь Ю. В. Андропов Со-
[...]Союзда амаржа байһан
[...]виин Коммунистнуудай
ЦК-гай гүйсэдкомой

гэшүүд В. Влахович, Д. Пуцар, тэрэшэлэн СКЮ-гэй ЦК-гай гэшүүд В. Зекович, С. Стефанович гэгшэдтэй КПСС-эй ЦК-да июлиин 29-да уулзажа, тэдэнтэй хани халуунаар хөөрэлдөө.

[США]-гай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй [д]елегацитай Н. С. Хрущев уулзаба

[...]скэ Союзда ерээд бай-
[...]рикын Холбоото Шта-
[...]Газар тараалангай ми-
[...]О. Л. Фримэнтэй, һам-
[...], тэрэнэй толгойлдог
[...]й хүдөө ажахын мэр-
[...]дэй делегацитай СССР-
[...]стрнүүдэй Соведэй Тү-
[...] Н. С. Хрущев ию-
[...]да Кремль соо уулзаа.
[...]таряалангай минис-
[...] хүдөө ажахын талаар
[...]шэнжэлэлгэ хэдэг ал-
[...]начальник Б. Т. Шоу,
[...]таряалангай министер-
экономическа талаар
[...]элгэ хэдэг албанай на-
[...] У. У. Кокрейн, Газар
[...]ангай министерствын
[...]жахые оньһожоруулха
[...] шэнжэлэлгэ хэдэг та-

һагай начальнигай орлогшо У. М. Карлтон болон бусадһаа делегаци бүридэнэ.

США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Фой Д. Колер делегацитай хамта ябалсаа.

Хөөрэлдөөн хани ёһоор үнгэрөө. Советскэ Союзда болон США-да хүдөө ажахые хүгжөөхэ асуудалнуудаар Н. С. Хрущев О. Л. Фримэнтэй, делегациин гэшүүдтэй хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжануудаа мэдэлсээ.

Нүхэд Г. И. Воронов, Л. Н. Ефремов, СССР-эй Хүдөө ажахын министр И. П. Воловченко, Советскэ Союзһаа США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин болон бусад хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

США-гай энергетигүүд Москвада ерэбэ

МОСКВА, июлиин 30. (ТАСС). «Детройт Эдисон компаниин» президент У. Сислер түрүүтэй США-гай энергетигүүдэй делегаци ниислэлдэ ерээ. СССР-эй энергетикын болон электрификациин талаар гүрэнэй үйлэдбэриин комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Д. Лавренен-ко делегациин гэшүүдтэй мүнөөдэр уулзаа.

Америкын энергетигүүд манай орондо 3 неделиин турша соо байха хүсэлэнтэй. Тэдэнэр Москвада хэдэн эмхи зургаанууд болон институдуудта орожо, коммунальна болон хүдөө ажахые электрификацилха талаар совет энергетигүүдэй хэжэ байһан хүдэлмэритэй танилсаха юм. Дэлхэй дээрэхи тон томо электростанци бологшо Братска ГЭС-тэ, тэрэшэлэн Ленинград болон Запорожи городуудта хүрэжэ, энергетическэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг предприятинуудые хараха байна. Айлшад В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Днепровско ГЭС-тэ хүрэхэ.

Оронии электрификацилха талаар совет энергетигүүдэй һүүлэй үедэ хэһэн хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөе Америкын мэргэжэлтэд мүнөөдэр шагнаа.

Ставрополиинхид 170 миллион пүүд ороохо таряа Эхэ орондоо тушаахань!

1963 ондо ороохо таряа бүри ехээр бэлэдхэхэ талаар Ставрополиин хизаарай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан уялга

Партиин XXII съездын, КПСС-эй Центральна Комитедэй пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Ставрополиин колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха бүгэдэ арадай хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулалсахые эрмэлзэнэ.

Партийна комитедүүд, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүд хүдөө ажахын ажалшадай дунда ябуулдаг бүхы эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэреэ дотоодын арга боломжонуудые элирүүлжэ, ашаглаха, ороохо таряа, бусад продуктнуудые элбэгээр абаха хэрэгтэ зорюулна. Хизаарай колхоз, совхозуудта газар ашаглалга һайжараа, ашаг багатай олон жэлэй болон нэгэ жэлэй ногоонуудые тарилга хороогдоо, тарилгын талмайн хубааралга бүри таарамжатай һайн болгогдоо. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, 1963 ондо ороохото болон ороохото бобово ургамалнуудай тарилга 396 мянган гектараар нэмээ. 1962 ондо 13 мянган гектарта горох таригдаһан байгаа һаа, мүнөө 75 мянган гектар хүрэтэр нэмээ. «Безостая» гэжэ үндэр ургаса үгэдэг сортын шэниисын тарилгын талмай горитойгоор үргэдхэгдэжэ, нэгэ миллион гектар газарта таригдаһан байна.

Таряашадай оролдосотойгоор ажаллаһанай, наукын туйлалтануудай, түрүү дүй дүршэлэй үргэнөөр хэрэглэгдэһэнэй ашаар хизаарай колхоз, совхозууд һайн ургаса ургуулаа. Хоолосто, ороохото бобово ургамалнуудай гектар бүриһөө дунда зэргээр 100 пүүд таряан сохигдожо абтана.

Олон ажахынуудай ажалшад бүри һайн ургаса хуряана. Красногвардейскэ үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудта ороохото болон ороохото бобово ургамалнуудай гектар бүриһөө 23,6 центнер, Изобильненскэ болон Шпаковска —19,9, Ипатовска —19,3 центнер ороохон абтаа. Красногвардейскэ үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхоздо гектар бүриһөө дунда зэргээр 31,6 центнер, «Темижбекский» совхоздо—29,6 центнер ороохон хуряагдаһан байна.

Хизаарай үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомууд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, хүдөөгэй ажалшадай дунда соёл сурталай хүдэлмэри шангадхаа, тэдэнэй ажалай болон политическэ эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлнэ, ургаса хуряалга амжалтатайгаар түгэсхэлгэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые бүри элбэгээр абаха, гүрэндэ худалдаха талаар социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэ тэдэниие элсүүлэн эмхидхэнэ.

Ургаса хуряажа, таряа бэлэдхэжэ байхадаа Ставрополиин колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд ажалай баатаршалга олоороо гаргана. «Темижбекский» совхозой коллектив ажалай габьяа гаргаа. Тэдэнэр хүдэлмэриин 28 часай турша соо 11395 гектар шэниисые хадаад, хүдэлмэриин 80 часай турша соо тэрэнээ суглуулжа сохиһон байна. Июлиин 25-най байдалаар совхоз гүрэндэ 2 миллион пүүд ороохо таряа тушаагаа, хамта дээрээ 2320 мянган пүүд—1962 онойхидо орходоо хахад миллион пүүдээр ехэ ороохо таряан тушаагдаха юм.

Темижбекскиинхид шэнгеэр ургаса хуряаха түрүү онол арга хизаарай олон ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. «Кевсалинский» совхозой механизаторнууд 70 часай турша соо 11873 гектар талмайн таряае хадаа. Тэдэнэр богонихон болзор соо баалнуудые сохижо дүүргээд, нэгэ миллион пүүд ороохо таряа элеваторнуудта тушаагаад байна. Красногвардейскэ үйлэдбэриин управлениин «Расшеватский» совхозой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, мүн «Софиевский», «Каменобродский», «Туркменский», «Птичий» болон бусад совхозуудай коллективүүд ургаса хуряалгада, таряа бэлэдхэлгэдэ һайн үрэ дүн туйлаа.

Олон механизаторнууд, шофернууд, таряа тушаажа абадаг пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэд шэн зоригто ажалай үльгэр жэшээ харуулна. «Софиевский» совхозой механизатор Иван Карпович Некряч «ЖВН-10» жаткаар үдэрэй турша соо 154 гектар хүрэтэр шэниисэ хададаг байгаа. Залуу коммунист Николай Рожков— «Темижбекский» совхозой комбайнер үдэр бүхэндэ 30 болон дээшэшье гектар талмай дээрэһээ баалнуудые суглуулдаг байгаа. Красногвардейскэ үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизатор Сергей Васильевич Сухаров үдэр бүхэндэ 42 хүрэтэр гектар дээрэхи таряа суглуулжа, сохидог байгаа. Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн хизаарай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда улам бүри үргэнөөр дэлгэрнэ.

Гүрэндэ ороохо таряа бүри ехээр худалдаха талаар Краснодарска хизаарай колхоз, совхозуудай абаһан социалис уялга тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые хизаарай хүдөө ажахын ажалшад ехэ һайшаалтайгаар угтаа. Кубаниин таряашадай патриотическа үүсхэлые дэмжэхэ зуураа, Ставрополиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд урда тээнь абаһан уялгануудаа хубилгажа, гүрэндэ 170 миллион пүүдһээ бага бэшэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 43 миллион пүүдээр ехэ ороохо таряа худалдаха гэжэ шиидхээ.

Гүрэндэ ороохо таряа бүри элбэгээр худалдаха үүсхэл манай хизаар дотор Левокумска үйлэдбэриин управлениин ажалшад гаргаһан байгаа. Тэдэнэр 10,2 миллион пүүд, түсэблөө хоёр шахуу дахин ехэ ороохо таряа худалдаха гэжэ шиидхэһэн байна. Прикумска үйлэдбэриин управлениин ажахынууд 15,9 миллион пүүдһээ, Красногвардейскэ —15,4, Ипатовска— 14,3, Петровско—12,4, Благодарненска —12,1, Апанасенковска—11,3, Александровска—10,4, Георгиевскэ—10,1, Советскэ—9,9, Изобильненскэ— 9,8, Шпаковска—9,1 Курска—8,7, Кочубеевскэ—7,6, Минераловодско —6,7, Карачаево-Черкесскэ автономито областиин—6,1 миллион пүүдһээ бага бэшэ ороохо таряа гүрэндэ худалдаха байна.

Хизаарай колхоз, совхозууд мүнөө жэлдэ 1953 онойхидо орходоо 3,7 дахин ехэ ороохо таряа Эхэ орондоо үгэхэ байна. Хэрбээ 1953 ондо 45,4, 1957 ондо—67,1, 1962 ондо—127,7 миллион пүүд ороохо таряан бэлэдхэгдэһэн байгаа һаань, 1963 ондо колхоз, совхозууд 170 миллион пүүдһээ бага бэшэ ороохо таряа худалдаха болоно.

Гүрэндэ ороохо таряа худалдаха үндэр уялга абаха зуураа, хизаарай колхоз, совхозууд өөһэдыгөө эрхим шанартай һайн сортын үрэһөөр хүсэд хангаха, колхознигуудай ажалта үдэртэ шухала болохо хэмжээнэй ороохо таряа хубаажа үгэхэ байна. Ороохо таряанай түлөө тэмсэһэн шэнгеэр тэжээлэй түлөө тэмсэл хэхэ гэжэ Никита Сергеевич Хрущевой хэлэһэн үгэнүүдые ухаандаа һайнаар хадуужа абаһан дээрэһээ колхоз, совхоз бүхэн ниитынгээ адуу малые мүнөө жэлдэ үбһэ тэжээлээр хүрэхэ соонь хангаха хэмжээнүүдые абана.

Ставрополиин таряашад ерэхэ жэлэй ургаса тухай оролдолго гаргана. Ажахы бүхэн баалнуудые суглуулжа, сохиһонойнгоо һүүлээр солоомые һурилнэ, хуряалгын үлэгдэлнүүдһээ полиие сэбэрлэнэ, намарай ургамал тарихын тулада газар элдүүрилэн бэлэдхэнэ.

Гүрэндэ ороохо таряа бүри ехээр худалдаха уялга Ставрополиин ажалшадта ехэ харюусалга даалгана гэжэ бидэнэр тус бүхэндөө һайнаар ойлгонобди. Өөрынгөө инаг Эхэ ороной үмэнэ, түрэл Коммунис партиингаа үмэнэ бидэнэр горитой шалгалта барижа байна гээшэбди.

Гүрэндэ 170 миллион пүүдһээ бага бэшэ ороохо таряа худалдаха уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэбди гэжэ КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые, Советскэ правительствые, Никита Сергеевич Хрущевые өөрыень найдуулнабди.

Совет арадай хамтын зохёон байгуулхы түгэлдэр ажалда ставрополиинхидой багахан ажалай нэмэри боложо оролсохо байһаниинь маанадые баясуулан зоригжуулна, тиигээд коммунизм байгуулха, совет эсэгэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхэ агууехэ хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хэрэгтэ туһалха байна.

Ставрополиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ энэ уялга зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталан абтаа.

СТАВРОПОЛЬ. **Красногвардейскэ үйлэдбэриин управлениин Темижбекскэ совхозой комбайнууд баал суглуулжа ябана.**

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглая

* ** *

Бухы үбһэн шарга дээрэ һурилэгдэхэ

Эдэ үдэрнүүдтэ Сулхари голой нуга тохойгоор үдэшэ үглөөнэй сууряанда косилкын таршаганаан, гар хажуур дабталгын «хон-хон» гэһэн абяан, хүн зоной энеэдэ зугаа холоһоо эли дуулдана. Энэ хадаа Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Забайкалец» колхозой хоёрдохи томодхогдоһон бригадын үбһэшэд ниитынгээ һүрэг малда тэжээл бэлэдхэжэ байна гээшэ. Тус бригада 610 гектар сабшалантай. Үбһэнэй гараса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. Юуб гэхэдэ, луговод үбгэд Х. Волошин, К. Теслев, Г. Трофимов гэгшэдэй нуга тохойгоо саг соонь уһалжа утэгжүүлһэнэй аша үрэ бшуу. Ажабайдалай баян дүй дүршэлтэй эдэ үбгэд өөһэдөө сабшалан дээрээ мянга гаран центнер наг шэбхэ гаргажа тараагаад, саг соонь хэдэн дахин уһалһан байна. Тэдэнэр жэл бүри сабшалангаа һайжаруулхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдодог. Үнгэрэгшэ жэлдэ 610 гектар талмайһаа 7200 центнер үбһэн абтаа гэхэ гү, али га бүриһөө 10—15 центнер, зарим ургасатай газарһаа 27—30 центнер һайн шанартай үбһэн хуряагдаһан байбал, мүнөө жэлдэ бүришье дээшэ абтахаар хүлеэгдэнэ.

Тус бригадын үбһэшэд үбһэндэ ороһоор 300 гаран гектар сабшалангаа сабшаад байна. Һаяын үдэрнүүдтэ хура бороон ехээр орожо, үбһэшэдтэ ехэхэн һамшалга ушаруулаа. Тиигэбэшье колхозой гэшүүд үүлэнэй забһарай шанга наранай элшэ һамбаашалан, үбһэеэ бухаллажа абана. Мүнөө түрүүшын хэдэн зуугаад бухал абтанхай. Үбһэ хуряалгада морин косилкашад аха дүүнэр Аникей, Павел, Анфиноген Ивановтон, К. Теслев, Г. Трофимов гэгшэд үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Түрүү ажахынуудай жэшээгээр сабшагдаһан бүхы үбһөө хүршэ шарга дээрэ һурилхэбди гэжэ бригадые даагша И. Иванов хөөрэнэ. Тиигэхын тула бригадада 180 шарга хэгдэнхэй.

Үбһэшэдэй дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Таба хоногоод лэ ажалай дүн гарагдана. Мүн урмашуулгын дүрим табигданхай.

Ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол бэелүүлэн, бригадынхид мүнөө жэлдэ хүдэлмэриин 20 үдэрэй туршада үбһэ хуряалгаяа сүм дүүргэжэ, 7400 центнер һайн шанартай үбһэ шарга дээрэ һурилхэ, үнеэн бүридэ 18 тонно хүртэхөөр силос дараха, 560 центнер мүшэртэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдоно.

Б. Жамбалов.

Партиин зэргэнүүдые олошоруулха, бэхижүүлхэ

(Партиин Улаан-Үдын горкомой пленумһээ)

Партиин Улаан-Үдын горкомой ээлжээтэ пленум боложо, партийно-эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гол шухала асуудалнуудай нэгэн—партиин зэргэнүүдые олошоруулха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ тухай зүбшэн хэлсэгдэбэ. Партиин зэргэдэ шэнэ гэшүүдые шэлэн абаха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин городской партийна организацида хэр зэргээр эмхидхэгдэһэн тухай элидхэлээ, партиин горкомой секретарь нүхэр **В. Г. Бирюков** тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

—Партиин XXII съездын, ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхын тула шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үйлэдбэри дээрэ, ажабайдалда коммунист бүхэнэй, партийна эхин организаци бүхэнэй түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ шухала, гэжэ нүхэр Бирюков тэмдэглэбэ. Партийна организациин ургалта хадаа тэрэнэй дайшалхы үүргые дээшэлүүлжэ, коллективэйнгээ дунда коммунистнуудай хүндэтэй байһые гэршэлэн харуулна гээшэ. Городской партийна организаци жэл ерэхэ бүри олоноржо, шэнэ, түрүү хүнүүдээр тэрэнэй зэргэнүүд олошоржо байна. Энэ жэлэй түрүүшын хахадай туршада, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, партийна организаци 281 хүнөөр олошорбо. Партийна эхин организаци бүхэниие эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табиха, тэдэнэй түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ зорилго дүүргэхын тула партиин зэргэнүүдтэ үйлэдбэриин түрүүшүүлые шэлэн абаха, залуу коммунистнуудай дунда ябуулагдаха ажал һайжаруулха шухала гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, энэ талаар городой партийна организацинуудтахи ажал хэрэг тухай тогтон хэлээ.

Түүхэтэ XXII съездын үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада городой партийна организациин зэргэнүүд 1015 хүнөөр олошороо. Промышленна предприяти, барилгын түрүүшүүл коммунистнуудай партида ороходо хүсэлэнгөө бэелүүлжэ, Эхэ орон доторөө коммунизм байгуулгын түрүү зэргэдэ жагсаһан байна. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой партийна организациин коммунистнуудай 57 процентнь сэхэ үйлэдбэридэ ажалладаг хүдэлмэришэд юм. Заводой парторганизаци өөһэдынгөө зэргэнүүдтэ түрүү хүдэлмэришэдые шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг болобо. Энэ жэлдэ партиин гэшүүдтэ абтаһан 34 хүнэй 23-ниинь хүдэлмэришэд юм. Мүн «Электромашина» заводой бүхы коммунистнуудай хахадһаа олонхинь хүдэлмэришэд болоно. Улаан-Үдын шэлэй, модоной заводуудай түрүү хүдэлмэришэд партида олоор орожо байна. Гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэдэг түрүү предприятинуудай парторганизацинууд залуу коммунистнуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Партида абтаһан нүхэдтэ партийна даабари үгтэжэ, тэдэнэр үйлэдбэриин, нийтын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Залуу коммунистнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин һайшаалтай жэшээнүүд партийна организацида яһала бии. Городой партиин Советскэ райкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн залуу коммунистнуудай һургуули партиин залуу гэшүүд болон кандидадуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэдэг болоо. һургуулиин хэшээлнүүд дээрэ партиин Устав, Программа тухай лекцинүүд уншагдана, үнинэй коммунистнуудтай уулзалга үнгэргэгдэнэ. Эндэ һурагшад шагнаһан лекци тушаа һанамжа бодолнууд тухайгаа хөөрэлдэнэ. Залуу коммунистнуудай һургуули зарим предприятинуудта эмхидхэгдээд, хүмүүжүүлгын ехэ ажал ябуулна.

Городой парторганизациин гэшүүдэй олонхинь өөһэдынгөө түрүү үүргые, коммунист нэрэ зэргээ бодото ажал хэрэгээрээ харуулна. Городой коммунистнуудай 10-дахи хүн бүхэниинь коммунис ажалай ударник болоно. Коммунистнуудай 70 процентнь коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха мүрысөөндэ хабаадалсана.

Партиин зэргэдэ шэнэ хүнүүдые шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай ехэ ажал үнгэргэжэ, эмхидхэлэй, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин онол арга нарижуулан һайжаруулжа байбашье һаань, партиин зэргэнүүдые олошоруулха, коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үшөө ехэ дутагдал бии байһаар.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулжа байһан хүдэлмэришэнэй гол шухала мэргэжэлтэй түрүү хүнүүдые партида шэлэн абаха хэрэгтэ партийна зарим организацинуудай ёһотой анхарал хандуулаагүй дээрэһээ партида заримдаа этигэл найдабаригүй хүнүүд абтана гэжэ элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэһэн нүхэд тэмдэглээ. Партийна зэргэнүүдые тоогой талаар олошоруулха гэжэ оролдохо бэшэ, харин хамтын хэрэгэй түлөө һанаагаа зободог, үнэн сэхэ хүнүүдые, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха тэмсэлдэ сэхэ хабаадалсадаг, промышленна предприяти, барилгын түрүүшүүлые партида абаха эрилтэ партийна организацинуудай урда табигдана. Городой зарим предприяти, транспорт, барилгын эхин организацинууд үйлэдбэриин түрүүшүүлые партида абажа, өөһэдынгөө зэргэнүүдые олошоруулха, бэхижүүлхэ асуудалда анхаралаа хандуулнагүй. Байгша ондо городой 117 организациин 68-ниинь өөһэдынгөө зэргэдэ шэнэ гэшүүдые абаагүй байха юм. Илангаяа барилгын организацинуудта партида шэнэ хүнүүдые шэлэн абаха, хүмүүжүүлхэ ажал хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тиимэһээ барилгашадай дунда коммунистнууд үсөөн байһаар, барилгын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ёһотой нүлөө үзүүлнэгүй. Мүн худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай партийна организацинуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Залуу коммунистнуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һулаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ зарим нүхэд партиин гэшүүдтэ кандидадаар ябаха болзороо уңжагайруулна.

ЛВРЗ-гэй локомотив-хабсаралгын цехэй начальник **Краснов** партийна эхин организациин ябуулдаг хүмүүжүүлгын ажал тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Парторганизаци залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, партиин гэшүүдтэ үйлэдбэриин түрүүшүүлые абаха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулна. Энээнэй ашаар электровоз заһабарилха шэнэ технологи амжалтатайгаар шудалжа, ажалай һайн жэшээ харуулжа ябаһан түрүүшүүл партиин [illegible]дэ абтана. Парторганизациин 1[illegible] группа, 9 комсомолой группа, 3 партийно-комсомолой группа хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын ехэ ажал ябуулдаг болоо.

Партиин зэргэдэ үйлэдбэриин түрүүшүүлые шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар ямар ажалай хэгдэжэ байһан тухай «Бурстрой» трестын 1-дэхи СМУ-гай парторганизациин секретарь нүхэр **Мельников**, ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь нүхэр **Петров**, городой коммунальна ажахын АТХ-гай начальник нүхэр **Иванов** гэгшэд хөөрэжэ үгөө. Шэлэй заводой парторганизациин секретарь нүхэр **Полуянов** хүдэлмэришэн эхэнэрнүүдэй дунда хүмүүжүүлгын ажал һайжаруулха, коммунис ажалай түлөө мүрысэдэг түрүү эхэнэрнүүдые партиин зэргэдэ абаха, хүмүүжүүлхэ асуудалда сугларгашадай анхарал хандуулба.

— Манай коммунис парти комсомолые зүбөөр хүтэлбэрилхэ, хүмүүжүүлхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг,—гэжэ **ВЛКСМ**-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр **Булдаев** тэмдэглэхэ зуураа, городой промышленна предприяти, транспортын, барилгын болон бусад эмхи зургаануудай зарим партийна организацинууд комсомолшуудай ажал хэрэгээр һонирхоногүй, тэдэнь ёһотой туһаламжа хүргэнэгүй гэжэ шүүмжэлбэ.

— Партиин зэргэнүүдые олошоруулха, бэхижүүлхэ тухай һанал бодолоо табиха гээшэ коммунист бүхэнэй нангин уялга мүн,—гэжэ нүхэр **Федоренко** (Улаан-Үдэ станциин локомотивна депо) хэлэбэ. Манай парторганизациин коммунистнуудай олонхинь хүдэлмэришэд. Энэ жэлдэ партида абтаһан 11 хүнэй 9-ниинь мүн лэ хүдэлмэришэд. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, парторганизаци партида ороходо тухай мэдүүлгэ бариһан хүн бүхэнэй ажалдаа хайшан гэжэ хандадаг, бэеэ хэр зэргээр абажа ябадаг, коллективэйнгээ ажалда хэр эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ оролдолгыень һайса хаража үзэһэнэй һүүлээр абадаг гэжэ тэмдэглэбэ. Ажалай, нийтын журам эбдэһэн хүнүүдые партиин зэргэдэ абахаяа арсанабди гэжэ тэрэ хэлээ.

Партиин горкомой эмхидхэлэй таһагые даагша **Авдохина**, судна заһабарилгын заводой парторганизациин секретарь **Сажинов**, партиин Советскэ райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша **Петроян**, партиин Октябрьска райкомой секретарь **Матвеев**, городой коммунальна ажахын АТХ-гай начальник **Иванов** гэгшэд үгэ хэлээ.

Горкомой пленум зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа тусхай тогтоол баталан абаа.

Городской партийна организациин ээлжээтэ XXXII конференциие октябриин 26-да үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри пленум абаба.

Үйлэдбэреэ хүсэдөөр оньһожоруулна

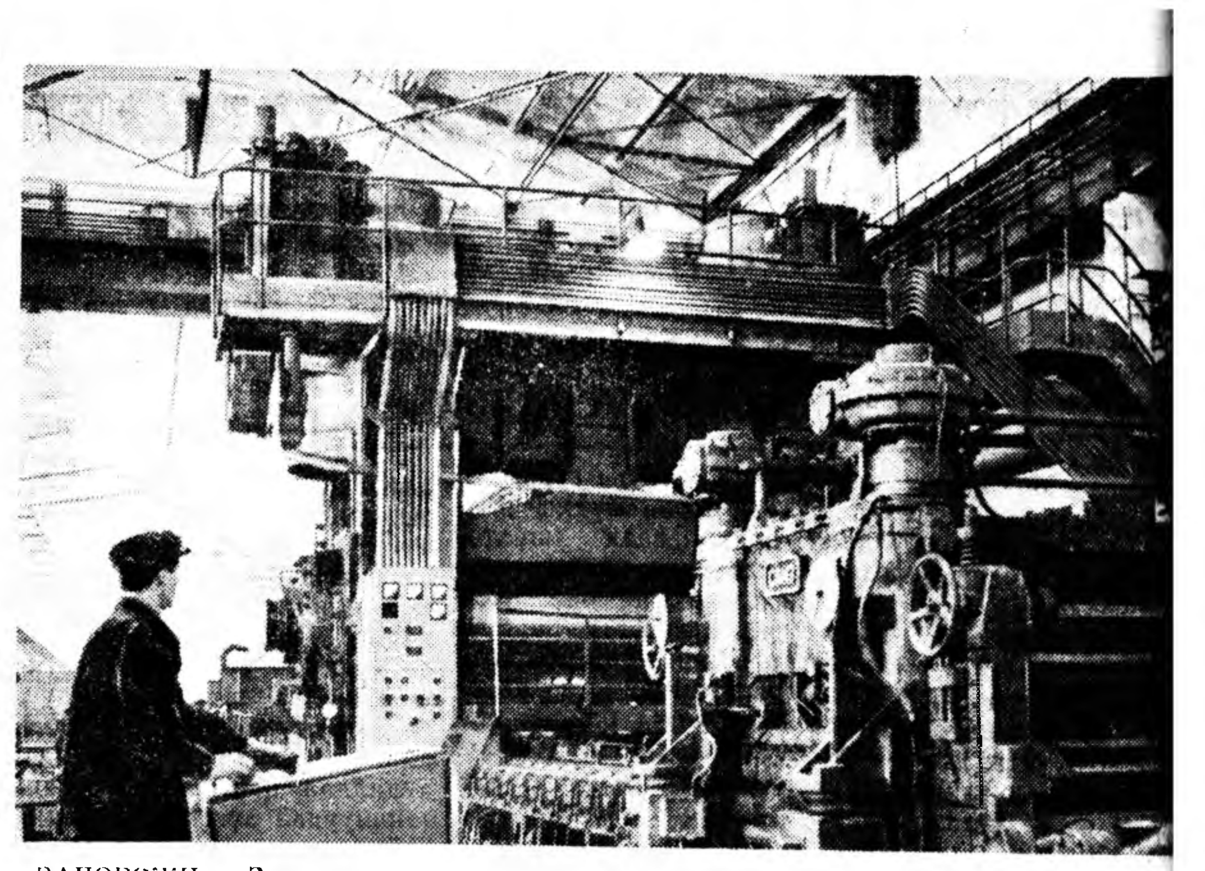
КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын завод дээрэ үйлэдбэри оньһожоруулха тушаа һүүлэй үедэ горитойхон хүдэлмэри хэгдэнэ.

Булад шудхалгын цехтэ механическа решетконууд табигдаа, мүн бусадшье түхеэрэлгэнүүдтэ зарим хубилалтанууд оруулагдаа. Тиигэжэ жэлдээ 10 мянган түхэриг алмаха арга олдобо.

Электромашинна цехтэ якориин зэд шинэнүүдые лентээр орёохо 4 станок хүдэлжэ эхилбэ. Урдань энэ хүдэлмэри гараар хэгдэдэг байгаа. Ажалай бүтээсэ бага, хүдэлхэдэнь хүндэ байдаг һэн. Харин мүнөө ажалайнь бүтээсэ 4 дахин дээшэлээ. Эдэ station...

Гэхэтэй хамта үйлэдбэри оньһожоруулха хэрэгтэ дутуу дундануud олон.

А. Щеглаков,
инженер.

ЗАПОРОЖИ. «Запорожсталь» гэжэ заводой шэнэ гурбадахи прокатна цехтэ «2800» г[...] прокатна стан ашаглалгада үгтөө. Энэ стан хүйтөөр дабтан, нимгэн лист түмэр гаргадаг [...] дээрэ: «2800» гэжэ прокатна стан.

ТАСС-ай фот[о]

РСДРП-гэй II съездын болоһон 60 жэлэй ойдо

МАРТАГДАШАГҮЙ ЖЭЛНҮҮД ТУХАЙ ХӨӨРӨ[...]

Минскдэ, Ленинэй проспектдэ олон дабхар гэрнүүдэй дунда нэгэ багахан модон гэр байдаг. 65 жэлэй саада тээ тиихэдэ городой заха хизаар байһан энээхэн гэр соо Россин социал-демократическа хүдэлмэришэнэй партиин 1 съезд болоһон юм. Зургаан организациһаа оройдоо 9 делегат съездэ хабаадаһан байгаа. Мүнөө энэ гэртэ РСДРП-гэй 1 съездын байшан-музей болонги. Нэгэ, хоёр съезднүүдэй хоёрой хоорондохи табан жэлэй турша соо ородой социал-демократи ямар ехэ алхам хээб гэжэ, ондо ондоо байһан марксистска кружогууд болон бүлэгүүдые нэгэдүүлжэ парти болгохын тулада В. И. Ленинэй ябуулһан айхабтар сэхэ хүдэлмэриие музейн экспозици дээрэһээ хаража болоно.

Донецкэ болон Николаевска хизаар ороной музейнүүдэй материалнууд мүн энээн тухай тодорхойлон харуулна.

Энэ зуун жэлэй эхеэр байһан байдал харуулһан Донецкэ хизаар ороной музейдэхи Донецкэ бассейнэй карта дээрэ электрын лампочкануудые аһаагаад хаража болоно. Тэрэ үедэ социал-демократическа бүлэгүүдэй хүдэлжэ эхилһэн газарнуудта—Горловко, Макеевкэ, Дружковко, Щербиновскэ руднигта гал аһаад байха. Г. И. Петровскиин, П. А. Моисенкын, Ф. А. Сергеевэй (Артемой) сэхэ хабаадалгатайгаар эдэ бүлэгүүд байгуулагдаһан түүхэтэй. И. В. Бабушкинай Донбасста хүдэлжэ байһан тухай документнүүд энэ музейдэ түрүүшынхеэ харуулагдана.

Эдэ үдэрнүүдтэ Брянскдахи областной драм театрта нээгдэһэн выставкын материалнууд соо В. И. Ленинэй дүтын нүхэр И. Ф. Дубровинскиин (Иннокентий) дүрэ хүнэй анхарал хандуулна. Энэ хүнэй ударидалга доро РСДРП-гэй Орловско-Брянска комитет байгуулагдаһан намтартай. Энэ комитедэй нүлөөндэ ороһон городуудай схемэ, Брянскдахи большевигүүдэй нюуса байра, нюуса типографи эндэ харуулаатай.

РСДРП-гэй II съездын болоһоор 60 жэлэй ойдо зорюулжа, эндэхи хэблэл олон ном гаргаһан байна.

Хуушанай коммунистнуудай бэшэһэн «Мартагдашагүй жэлнүүд» гэһэн суглуулбари Ярославска номой хэблэлдэ гараба. Энээн соохи олон статьянуудай авторнууд В. И. Ленинтэй уулзажа хөөрэлдэһэн, хэлэһэн үгыень, элидхэлысэнь шагнаһан зонууд юм. Эдэ мартагдашагүй үдэрнүүд тухайдаа эдэнэр үргэн олон уншагшадта хөөрэжэ үгэнэ.

Энэ хизаарта Я. М[...] вэй, М. В. Фрунзы[...] ша ажал ябуулга [...] шэһэн статьянууд [...] областиин партийн[...] хүдэлмэрилэгшэдэй[...] һэн суглуулбари с[...] данхай.

УССР-эй Октябр[...] дохи «Знание» бүл[...] лэн гаргаһан ном [...] тиин баатарлиг т[...] һони һонин хөөрэ[...] үнгэргэхэдэнь Кие[...] торнуудта ехэ [...] узүүлнэ. Хэдэ хэд[...] нүүд энэ ном бэшэ[...] Эдэнэр хуушанай [...] гүүдэй туһаламжа[...] нойнгоо түүхэ туха[...] териал суглуулжа, [...] байна.

РСДРП-гэй II с[...] лоһоор 60 жэлэй о[...] лан, «Накадули» г[...] хэблэл В. И. Лени[...] та ленинскэ парти[...] һан грузин поэдүү[...] гүүдэй суглуулба[...] гаргаба.

Бүхы орон дотор[...] Москва шадарай Н[...] родой ажалшад [...] II съезд болоһоор [...] ойе үргэнөөр тэмдэ[...] на. Энэ алдарта ой[...] лекцинүүд уншагда[...] най большевигүүд [...] тай уулзана.

Энээниие уншаад, ажалдаа нэбтэрүүлэгты!

Таряа хуряалга дээрэ хэрэглэгдэдэг түрүү аргые бүхы механизаторнуудай шадабари болгое

Республикымнай колхозууд болон совхозууд нийтынгээ адууһа малда үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ, сүлөө забдагүй хүдэлжэ байха зуураа, таряа хуряалгадаа машина техникэеэ гүлэг бэлдэжэ байһан үетэй. Тиихэтэй хамта манай ороной урда область, хизаарнуудай механизаторнуудай таряа хуряалга дээрэ хэрэглэдэг бүтээсэ ехэтэй онол аргануудые, илангаяа таряа хуряадаг техникые, үргэн абасатайгаар хададаг машинаая түргөөр ябуулжа ажалладаг болоһон дүй дүршэлые өөһэдынгөө ажахынууд дээрэ нэбтэрүүлхын тулада манайхид горитойхон хүдэлмэри эрхилжэ байна.

Механизаторнуудай энэ хүдэлмэридэ туһаламжа болгохо зорилготойгоор «Сельская жизнь» газетэдэ толилогдоһон Краснодарай хизаарай хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ управлениин главна инженер нүхэр Г. Неткачевой «Таряа хуряалга дээрэ хэрэглэгдэдэг түрүү аргые бүхы механизаторнуудай шадабари болгое» гэһэн статья доро толилбобди.

Кубаньда ороһото ургамалнуудай хуряалга дүүргэгдэжэ байна. Нилээдгүй ехэ талмайн таряан хададанхай, сохигдонхой. Иигээд лэ һаяар Кубаниин хахалагдаһан таряалангай газарай хажуу захаар һолоомоной һүринүүд бодожо эхилхэнь.

Таряа хуряалгын хүдэлмэри ороной түбэй областьнууд, Сибириин үргэн тала дайда дээгүүр үргэдэжэ байна. Эдэ районуудай таряашад болон механизаторнуудай урда манай урда зүгэйхид шэнги шанга хүдэлхэ зорилго мүн лэ табигдана. Манай бүхы һанал бодол энэ үедэ хайшан гээл һаа таряагаа түргөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахаб, гүрэнэй урдахи уялгаяа саг болзорһоонь урид дүүргэхэб гэһэн асуудалаар эзэлэгдэнхэй байна.

Таряанай түлөө тэмсэхэ үедөө бидэнэр зарим тэды дүй дүршэлтэй болообди. Илангаяа хуряалгын техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглалга дээрэ амжалта туйлагдаа. Мүнөө таряа хуряалгада бэлдэжэ байгшадта өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хэлэжэ үгэхэ һанаатайбди.

Энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэнөөр жаткануудые хоёр, гурбаар агрегат болгон ашаглаха, хуряалгын агрегадуудые түргөөр ябуулха, таряа хадалгада өөрөө ябадаг комбайнуудые хэрэглэхэ, удаань поли дээрэхи һолоомые баал суглуулан сохиходоо, полиин захада шэрэн гаргаха гэхэ мэтын түрүү онол аргануud үргэнөөр хэрэглэгдэһэн байна.

Таряа хадалгын агрегадуудые үргэн абасатай болгон түхеэрхэ талаар Кубаниин механизаторнууд ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Промышленность хадаа энэ жэлдэ Кубаньда «ЖВН-10», «ЖВН-6» түхэлэй 250 жаткануудые эльгээһэн байна. Зүгөөр энэ дутагдал жаткануудые хоёр, гурбаар холбожо, агрегат болгон ашаглажа зайсуулагдаһан байна. Иимэнүүд 1500 агрегат хүдэлһэн зэргэтэй.

ӨӨРӨӨ ЯБАДАГ ШАССИ ДЭЭРЭ...

Энэ жэлдэ эгээл түрүүлэн «Газырский» совхоздо таряа хадалган дээрэ өөрөө ябадаг «СШ-75» түхэлэй шассида «ЖВН-6», үшөө «ЖБ-4,6» гэжэ хоёр жаткые холбожо ашаглаһан байна. Иигэжэ холбогдоһон агрегадууд хүдэлмэриин һайн үрэ дүн харуулаа. Тракторист Василий Колбасин өөрөө ябадаг «СШ-75» шассида гурбан жатка холбожо ажаллахадаа, хүдэлмэриин 50 час соо 530 гектар намарай шэниисэ унагааһан байна. Тус совхоздо 6 иимэ агрегат хүдэлөө. Иигэжэ 18 трактор таряа хуряалгаһаа сүлөөлэгдэжэ, ондоо хүдэлмэридэ хэрэглэгдэһэн байха.

Жаткануудые хайшан гэжэ агрегат болгон холбодог бэ? Шассиин урдань «ЖВН-6» түхэлэй жатка юрэл гуримаар үлгэгдэдэг. Шассиин хойно, баруун таладань холбогдоһон хоёр «ЖРБ-4,9» гү, али «ЖБ-4,6» жатканууд шагтагалагдадаг. Хоёр жаткануудые шасситай холбохын түлөө бишыхан тэргэ бүтээгдэжэ, хоорондонь холбогдон хабсаргагдадаг. «СК-2,6» комбайнай снинэ гол зүйлынь болжо үгэдэг. Тэрээнэй урда таладань өөрөө байшадаг моор тодхогдодог, хойто тээнь 75х75 миллиметр бүдүүнтэй, 2850 миллиметр утатай түмэр хоёр газарта шарнираар бүхэлэгдэдэг. Энэ түмэрэй нэгэ үзүүрынь шассиин рамада холбогдодог, тиихэдэ түмэрэй тэгэндэнь гагнагдаһан сахаригынь шассиин голдо бүхэлэгдэдэг. Түмэрэй газаа үзүүрынь молотилка бариһан түмэрнүүдтэ бүхэлэгдэдэг.

Холбогдоһон жаткануудые хүдэлгэхын тулада гол контрприводэй валай барабанайнь шкивые абажа хаяад, орондонь хоорондоо 25,4 миллиметр талатай 11 шүдэтэй звездочко һуулгагдана. Тэрэ хадаа «СК-2,6» комбайнай хоробкын голдо бүхэлэгдэһэн 17 шүдэтэй звездочкые хүдэлгэдэг. Снинэ дээрэ тодхогдоһон коробко карданай хүсөөр холбогдоһон жаткануудай түрүүшынхиинь хүдэлгэдэг.

Энээн тухай хэлэһэнэй хэрэгтэй юм гү гээд зарим нэгэн һанажа болохо. Юундэб гэхэдэ, өөрөө ябадаг «СШ-75» түхэлэй шасси үшөөл тон үсөөн ха юм. Тэрэ бодол буруу байна. Иимэ гуримаар гурбан жатка холбодог ушарые ганцахан «СШ-75» шасси дээрэ бэшэ, харин «СК-4» комбайн дээрэ тодхожо болоно.

ТҮРГЭН СКОРОСТЁОР

«ЖРБ-4,9» жатка түргөөр ябуулжа, ашагтайгаар хүдэлгэжэ болоно. Иигээд байхада холбогдомол агрегадһаа бага бэшэ юумэ хэхэ байна. Энэ шэнэ онол арга жаткаар дуталдадаг ажахынуудта бүриншье таараха байха. Агрегадые түргөөр ябуулдаг болгохо түхеэрэлгэ тон түргөөр хэжэ болоно. Энээнэй түлөө ехэдээл һаа гурбан час хэрэгтэй.

Нэн түрүүн мотовилаһаа эхилхэ. Түргөөр жаткые ябуулхада, мотовила түргөөр эрьелдэжэ, һолоомые хойшонь ходоро шэдэдэг гээшэ. Тиимэ һэн туладань мотовилыень абаад, орондонь хюрөө дээгүүр 4 миллиметрэй шабын түмэр татагдадаг.

Энэ юундэ хэрэгтэй юм? Жаткын түргэн скоростёор хүдэлхэдэнь, хадагдаһан таряанай энэнүүд шабын түмэрэй доодо талые сохиходоо, полотно дээрэ зохидоор унадаг. Нэгэ жэгдэ, үргэлжэ баал болгохын тулада, тиихэдэ хоолосуудай һолоомоной үзүүр дээрэ нэгэ тэгшээр унахын тулада һалхи халхалдаг полотно дээрэ ремень татагдадаг. Жаткын сахариг доро хадагдаһан таряанай унахагүйн тулада полевой делителиинь һэлгэхэ хэрэгтэй. «Павловский» таряан ажалай совхозой механизаторнууд гол делительдэнь үшөө кукуруза хуряадаг «КУ-2» комбайнайхиие гү, али нимгэн түмэрөөр хэһэн нэмэлтэ делитель хэжэ үгэдэг. Жаткын рамын газар сохижо ябахагүйн тулада тэрэнэй тэгэндэнь үлгэгдэмэл жаткын тамаран ябадаг башмагые табиһан байна. Зүгөөр түргөөр ябуулхада, жаткын полевой таладань хүндэ болодог. Тэрээнһээ боложо амортизационно түхеэрэлгэнь таһа һүрэжэ болодог, хүнды хоолой түмэрынь годиидог. Энээниие зайсуулхын түлөө хүнды түмэрыень үргэлжэ булад түмэрөөр һэлгэхэ хэрэгтэй.

Түргөөр ябадаг жаткануud час соо 10 километр скоростьтойгоор хүдэлхэдөө бүриншье һайн байдаг гэжэ дүй дүршэл харуулна. Удаанаар ябуулбал, хадагдаһан таряан хюрөө дээрээ унажа, оройлдошодог байна.

Түргөөр ябуулжа хүдэлгэхэдэ жатка муудажа болохо гээд зарим механизаторнууд айдаг гээшэ. Тэрэ дэмы. Машинаая һайнаар харууһалаад, саг соонь заһабарилаад, тааруулаад ябабал, сагһаа урид машина эбдэрхэгүй байха.

Жаткануудые түргөөр ябуулжа ашаглахада ямар туһатайб? «Приазовский» совхозой Павел Бережной үдэр соо түргөөр ябадаг жаткын бүтээсые 72 гектарта хүргэһэн, тиихэдэ Лабинска «Кубань» колхозой Иван Пономарев хоёр үдэр соо 164 гектар хадаһан байна. Энэ жэшээнүүд өөрыгөө гэршэлжэ үгэнэ.

Машина түргөөр ябуулжа ажалладаг нүхэдүүд таряа хуряалгадаа үшөө намарһаа хойшо бэлдэжэ ородог. Тэрэнэй түлөө намарай таряа хэхэ газараа өөһэдөө бэлдэдэг, нэгэ жэгдээр элдүүридэг, тэгшэлдэг. Иигээд байхадань, агрегадые түргэн скорость дээрэ ябуулхада аятай байдаг. Энэ жэлдэ Кубаньда түргэн скорость дээрэ 500 гаран хүн хүдэлһэн гээшэ.

Таряа хадалган дээрэ бэшэшье шэнэ онол аргануудые хэрэглэһэн байнабди. Өөрөө ябадаг «СК-3» комбайнда промышленность хадаа «ЖВН-10», «ЖВН-6» гэжэ үлгэгдэдэг жаткануудые гаргадаг болонхой. Зүгөөр энэ хаанашье хүрэнэгүй. Энэ дутагдалые зайсуулхын түлөө лафетнэ жаткануудые гү, али шагтагалагдадаг комбайнуудай хедернүүдые хэрэглэнэбди. Иигэжэ мянга гаран таряа хададаг комбайнуудаар 150 мянган гектар таряа баал болгон хадаһан байнабди. Энэ онол арга хэрэглэһэнэй ашаар таряа хадалгын халуун үедэ мянга гаран трактор сүлөөлэгдэһэн шуу.

Өөрөө ябадаг комбайнууд хайшаашье тэгшэ машина болоно, таряа амяарлан хуряалгада ашаглагдадаг тракторнуудые һэлгэжэ, тэдэниие ажахын бусад шухала хүдэлмэридэ ябуулха арга олгоно.

КОМБАЙНДА ШАГТАГАЛДАГ НАГШУУРГА

Һолоомые полиин захада гаргахын тулада зүдхэгдэдэг комбайнуудһаа гадна, самоходно комбайнуудые кубаниинхид мүнөө жэлдэ хэрэглээ. Энээнэй ашаа туһада этигэдэггүйшүүл түрүүшээр олон байгаа даа. «Жүдхэжэ даахагүй», «эмдэрхэ» гэһэн һанамжанууд гарадаг байгаа. Гэбэшье «СК-3» гү, али «СК-4» гэжэ самоходно комбайнуудта шагтагалагдаһан аргамжа нагшууурганууд баалнуудые суглуулжа сохилготой нэгэн доро һолоомые нэгэ болон дээшэшье километр утатай полиин захада гаргажа шадаха байһые бодото хүдэлмэри харуулжа үгөө.

Самоходно комбайнуудта хэрэглэгдэдэг аргамжа нагшууурганууд юрын байгууламжатай, тиигээд хүдэлмэрилхэдэ таарамжатай зохид. Гадаада түхэл янзаараа заводто бүтээгдэһэн нагшуургада адлирхуу аад, хэмжээнэйнгээ талаар тэрээнһээ ехэ юм. Металлическа булангуудайнь орондо 50 миллиметр диаметртэй, хоёр метр үндэртэй модон тулганууд тодхогдодог.

Доодо захын аргамжа 15 миллиметр бүдүүн, 40 метр ута байдаг. Дээдэ захын аргамжа доодо захынхида орходоо нэгэ метрээр ута байдаг юм. Нагшуургын доодо захын аргамжа тэг дундуураа тайлдан задардаг юм. Нэгэ таладань сахариг, нүгөө талань шэбхэ бии юм. Суглуулагдаһан һолоомые хаяхын тулада шабын түмэр татуургаар шэбхэнь тайлдаад, нагшуурганъ задаржа, һолоомонь хаягдадаг байна.

Нагшуургын аргамжануудай үзүүрнүүд молотилкын доодо захын хубида бүхэлэгдэһэн голдо уягдадаг юм. Нагшуургын байгууламжа хадаа комбайнай бухаллажа хаяһан һолоомые сэбэр һайнаар хуряажа абаха арга олгоно.

МИХИИНЫЕ СУГЛУУЛАН АБАХА

Михиинэ суглуулжа абаха талаар механизаторнуудай дүй дүршэл ехэ һонирхолтой гэжэ бидэндэ һанагдана. Комбайнуудай байгууламжа михииные һолоомонһоонь илгажа хуряаха арга олгодоггүй.

Усть-Лабинска [...] управлениин колхозуу[...] банец» гэжэ совхоздо, [...] ажахынуудта тус асуу[...] хэгдэдэг болоо. «РСМ-6[...] най һолоомо бухалла[...] спортёрой столдо су[...] гурбадахи болон дүрбэ[...] дэлэбшэнүүдэй хоорон[...] миллиметр үргэнтэй, 6[...] метр утатай нүхэнүүды[...] донь 50 миллиметр [...] гаргаха хэрэгтэй.

Бухаллагшын рама [...] лодоһондо гараһан «К[...] байнай транспортёр [...] юм. Транспортёрой при[...] халлагшын дамжуулгы[...] коор хүдэлгэгдэнэ.

Нүхэн руу ороһон [...] транспортёр дээрэ уна[...] лада транспортёрой [...] һалаада хабтагай һ[...] бүхэлэн байлгадаг юм[...] тракторна тэргэнүүд [...] ларан унадаг байна. [...] гектар бүриһөө гурба [...] шэшье центнер михии[...] луулха арга олгоно.

Жүдхэгдэдэг «С-6» [...] михиинэ суглуулхын [...] лэ энээн шэнгеэр та[...] даг байна. Михиинэ [...] хын тулада тааруула[...] дэн арбаад самоходн[...] мүнөө жэлдэ хизаар [...] дэлмэрилөө. Эдэнэрһ[...] һайн үрэ дүн гараһан [...]

Машинануудые агрег[...] гожо хэрэглэхэ түрүү [...] нууд хуряалгын үед[...] үлүүтэй трактор сүлө[...] пропашной ургамалну[...] һоһоо харууһалха, т[...] лэдхэхэ, һолоомоной у[...] куруза тарихын тула[...] рые бэлэдхэхэ хэрэгт[...] хэрэглэхэ арга хизаа[...] болон колхозуудта ол[...] на.

Г. НЕ[...]
Краснодарай хиза[...] ажахын продуктнууды[...] бэлэдхэхэ управлениин [...]

Краснодар.

(Зураглал)

АЖАБАЙДАЛАЙНГАА ЭРИЛТЭЭР

«Буряад үнэн» газетын хуудаһанда тодилогдоһон ... колхоз, совхозуудай ... управлениин хүдөө мэргэжэлтэдэй республи- ...кы хүдөө ажахын мэргэ- ...жалдаһан бэшэгтэй арга- ...ркон танилсаа һэм. Би ... баһа эрдэмүйн хүдөө ажа- ...жэлтэн болохо хубитайл ...миб. Тэрэ хандалга соо- ...хи мэргэжэлтэд КПСС-эй Пленумуудай шиидхэбэри- ...ий харюусама үүсхэл гар- ... юм. Ушарынь юуб ...манай фермэ, отделе- ...рно-тархан ажалай бри- ... хүдөө ажахыгаа али- ...лаһаань табан хурган ...мэдэхэ хүнүүдэй хэрэгтэй ...нь арсашагүйл. Сагнайл ...гайнгаа эрилтэдэ саг соонь харюусаагүй һаа, «һанаһа- ...жа, һарбайһанаа бариха ... Үгыл ааб даа.

...ажанай управлениин мэргэ- ...й хандалгые би үнэн зүр- ...һайшааха зуураа, түрэл ню- ... сэдьхэл зүрхөөрөө айл- ... Нютагтамни ажабайдалайн- ...ада бодото ажалаараа ха- ...г мэргэжэлтэд олон юм. Тии- ...тэдэнэйнгээ нагэн тухай он- ...эрэхэ дурамни хүрөөдхинэ.

Бурядай хүдөө ажахын ... дүүргэһээр эрид гурбан ...лоо. Диплом абаһаар түрэл ...эхэ хүрэжэ ерээ һэн. Та- ...ай нэтэрүү һуралсалай удаа ...гэ гэртээ амараад, Хоймор ... хүдэлхэ болоо бэлэй. ...айдань ветеринарна участок үшөө үгы байгаа. Залуу мэргэжэлтэ аймагайнгаа ветеринарна эмнэлгын зүгһөө болон «Восточные Саяны» колхозой правлениинхидэй дэмжэлгээр артелиингээ түб бууса болохо Хуурай һубаг тосхондо шэнэ ветеринарна участок эмхидхэһэн юм. Тэрэ сагһаа хойшо малай эмшэн Енжи Намдылович Молонтоев Аршаанай ветучастогай ахалагша ветврач болоһон байна. Тэрэ ажалдаа ехэ дуратай, шадамар бэрхэшье. Теэд тиимэ байгаагүйдөө яаха һэм. Нэгэдэхеэр, Енжи багадаа эсэгэтэйгээ хамта ажалдань гаралсадаг һэн. Тэрэнэй эсэгэ Намдаг Балданович колхоздоо ветеринарна фельдшерээр гушаад жэлэй хугасаа соо эрхимээр ажаллажа, мүнөө пенсидэ гаранхай. Тиихэдэ тэрэ өөрынгөө арга дүршэлые түрэһэн хүбүүндээ дамжуулдагынь эли бэлэй. Үшөө сэрэгэй албанда татагдахынгаа урда Енжи Намдылович хүдөө ажахын техникум дүүргэжэ, ветеринарна фельдшер болоһон тула, удаань дээдэ һургуули дүүргэд байхадаа, тэрэнэй ажаллахада тиимэшье ехэ хүшэр бэшэ байгаа. Тиибэшье өөрынгөө мэргэжэлдэ яһала дүршэл олохо шухала байгаа.

Партиин гэшүүн нүхэр Молонтоев ажалайнгаа түрүүшын жэлһээ социалис хүдөө ажахын экономикоор ойлгууламжын хүдэлмэри арад зоной дунда ябуулжа эхилээ. Тиигэншьегүй яахаб. Хэдэн жэл эрдэм бэлигээр хүсэжэһэн мэргэжэлтэ имагтал арадтаа тэрэнээ үгөөгүйдөө, ондоо хэндэшье бэлэглэхэ һэм.

Гэхэ зуура, сагай ошохо түргэн даа. КПСС-эй ЦК-гай нёдондохи мартын Пленумэй үе саг һанаябди. Тус Пленумэй удаа манай республика дотор залуу мэргэжэлтэд Владимир Саганов Ким Маханчеев хоёр ажахын һалбарида хүдэлхэ гэһэн уряа гаргахадань, манай Түнхэнэй хүдөө ажахын мэргэжэлтэд дэмжэһэн юм. Тиихэдэ «Восточные Саяны» колхозой парткомой секретарь нүхэр Будаев Аршаанай ветучастогай ахалагша ветврач коммунист Енжи Молонтоевые нэгэ фермэ тушаажа абахыень дурадхаһан байха.

—Тиигэжэ болохогүй. Би өөрынгөө мэргэжэлээр дүршэл олохо зэргэтэйб. Удаань, бэедээ бата найдаад, хаанашье хүдэлхэ саг ерэнэ ааб даа,—гэжэ тэрэ хэлээ һэн.

Жэлшье үнгэрбэ. Малай эмшэн Енжи Намдыловичай ажалайнгаа дэбтэрэй түрүүшын хуудаһа сэлиһэн сагһаань хойшо гурбан жэл үнгэршэбэ. Гурбан жэл! Залуу мэргэжэлтэдэ энэ саг түргөөр ходорһондол һанагдана. «Хоёр үхибүүдэй эсэгэ, тушаалта ажалтай мэргэжэлтэн... Иимэ хүн болошоо байнаб» гэжэ шэбшэхэдээ, тэрэ магнайгаа үлэ мэдэг эльбэсэгээгээд абана.

...1963 оной июнь һара. Хуурай һубаг тосхон. Тус нютагай зүүн хаяа тушаглаһан «Восточные Саяны» колхозой правлениин байшан ербынэ. Тэрэнэй хойто талада Голтын эхин һургуули, баруун зүүтэнь Хойморой сельсоветэй правлениин соморхон байшан. Тэндэ Соёлой байшан баригдажа байна. Правлениин байшан соо хүн зон олон. Гурбан харгын бэлшэр дээрэ оршоһон энэ гэр тээшэ зүг зүгһөө моритойшье, ходоог тэргэтэйшье зариман ерэнэд. Ашаанай машина дээрэшье Галба нютагаархин дуу шуу табин харагдана. Хүн зоной хөөрэлдэхэ, энеэлдэхэ забһараар тоо бүридхэлшэдэй кабинедһээ шоотын тас-няс гэхэ сортоотойхоноор дуулдана.

Удабашьегүй колхозой эдэбхитэд сугларжа, правлениин заседани хүдэлмэреэ эхилнэ.

— Мүнөөдэрэй заседанида хэлсэхэ зүбшэхэ асуудалнууд олон. Тиихэдэ түрүүшын асуудал болохо «24-дэхи формоёо» харая,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыденов дурадхана.

Колхозой ахалагша зоотехник нүхэр Миронов үгэ абажа, мал ажалай хүдэлмэриин үнгэрһэн һарын дүн хэлэжэ үгэбэ. «Галбаархин һү һаалгаар түрүүлнэ, таһархайгаархин тэдэнэй һүүл зууна, харин хуурай һубагаархин...,— гэхэ мэтээр ахалагша зоотехник мэдүүлбэ. Адуу малай ямар зэргэдэ байһан тухай манай ветврач Енжи Намдылович Молонтоев ташагана-са дурдажа оробо. «Галбайн отделени тэды малаа үхүүлээ, таһархайнхид тэдые, харин манай хуурай һубагаархин нэтэршоол даа. Теэд яаха гээшэбибди? Ниитынгээ адуу малһаа шэмэ шүүһыеньшье абажа шадахагүйһөө гадна, тэдэнээ үхүүлжэ байнабди. Яалтайб? Саашадаа энэ харгыгаар ябаха аргагүйбди. Правлениинхидэй хэмжээ абаха саг...» гэжэ тэрэнэй үгэеэ дүүргээгүй байхада: «үгы та, Енжи Намдылович, энэ гээгдэнги фермые тушаажа абахатнай гү?»—гэһэн үгэнүүд колхозой түрүүлэгшын зүгһөө дуулдаба. Ветврач Молонтоев үгэ хэлэжэ байһандаа гү, али гэнтын дурадхалһаа бэшүүрхэһэндээ гү, улайшоод, хэлэхэ үгэеэ оложо ядан, тээлмэрдэшэбэ. Нэгэ хэды зогсоһоной удаа: «Тиижэ һанажа ябаа һэм, Бимба Нимаевич, зүгөөр танай зүгһөө туһа хүлеэхэл ёһотойб»—гээд Енжи Намдылович эрид харюусаһан юм.

—Зүб, Намдылович, нёдондо иимэ дурадхалһаа арсаа һэнта, харин мүнөө дүй дүршэлтэй болоод байхадаа, хүдэлжэ шадахат,—гэжэ парткомой секретарь Будаев дэмжэбэ.

Тиигэжэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэй Молонтоев Енжи Намдылович гээгдэнги фермые даажа абаһан намтартай.

Шэнэ ажалда ороһоор хоёр һара болохонь дүтэлөө. Теэд фермэ һү һаалгаараа урагшаа харайшоогүй. Добтолгодо орохо, илаха гээшэ даншье бэлэн бэшэ даа. Тиибэшье фермынхидэй ажал хүдэлмэридэ хубилалтануудай яһала хэгдэжэ байһаниинь эли харагдана. Залуу мэргэжэлтэ нэтэрүү оролдолго гаргана. Хүлһөөл гаргаагүй һааш, амжалтын оньһон түлхюур гарташ өөрөө баригдахагүй ха юм. Шэнэ ажалда ороһон мэргэжэлтын түрүүшын алхамууд гэбэл: мал ажалаа болбосон ёһоор эрхилхэ ябадал болоно. Хуурай һубагаархин, магад, хэдэн һараһаа гү, али хойто жэлһээ аймаг соогоо түрүүлхэ тухайгаа шэбшэжэшье байгаа аалам!

—Зунай һайхан үдэшэ ямаршье һэрюухэн гээшэб даа. Хадын үбэрһөө үлеэһэн һэбшээн бүришье һаа дүмүүхэнээр тэрэнэй хасар үлеэн ходорно. Мундаргата Саянай зүүн хойто оройгоор үлэ мэдэг үүр сайхадал гэнэ, хадын шобхо оройнууд тэнгэри тулан ёрбойнод. Энэ үзэсхэлэн һайхан сагые угтан талын хүгжэмшэ булжамар шубуухай бүришье һаа уяханаар жэргэхэдээ, Енжиин досоохиие улам уяруулна. «Да, иигээд лэ хүдөө ажахын продукт үйлэдбэрилхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа үгэхэб гэжэ түрэл партидаа, арад зондоо тангаригаа үгэбэ гээшэ гүб? Теэд яажа энэ фермээ ядахын сагта колхоз соогоо түрүүлхээр урагшань татаха болонобиб. Һаамхай үнеэдыньшье һаа, нютагай үүлтэрэй... Ехэл ажал хүдэлмэри намайе хүлеэжэ байна» гэжэ шэбшэжэ ябаһаар, Енжи Намдылович зуһаландаа, Хүнтиин аршаанай талмайда үни хада гараһан фермынхидтээ хүрэжэ ерэнэ. «Үнеэдээ саг соонь һааха ёһотойбди» гэжэ тэрэ һаалишадтаа хэлэһэн юм. Тэрэнэй захяа бэелүүлэгдэжэ, һаалишадай ажал гуримтай болонхой. Тиигэжэ ажалайнь үдэр эхилээд, бэшэ дутуу дундануудаа усадхаһаар байтарнь үдэр үнгэршэнэ.

Үдэшэлэн. Элшэ туяагаа үдэртөө газарай нюруу тээшэ сасаһан намнайшье хонолгынгоо орондо үни хада хоргодошонхой. Оршон байдал аали номгон. Бүхэли үдэр ... даараа зогсоһон ажалша ... энэ һэрюухэн үдэшэшье аяма ... луун мэтэ һанагдана. Талын дуушан шубуухай ажалай охин соогуур үнгэрһэн мүнөөдэрые магтан дуулаһаар замхана. Енжи Намдыловичай гэртээ орожо ерэхэдэ, нүхэрынь, Ксенья Бадуевна, хоёр үхибүүдынь халуухан манжа сайгаар угтадаг. Тэрэнэй стол дээрэ шэнэ газетанууд байдаг юм. Ксенья Бадуевна нүхэрөө сайлуулаад, «Буряад үнэн» газетын шэнэ номер харуулба. Енжи Намдылович Баргажанай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хандалгатай танилсаһанай удаа хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү бодолгодо абтанхай һуугаа һэн: «Эхэ оромни, партимни, нютагни, хүнүүдни намайе хүн болгожо табяа. Минии шадал соо юун бииб, мүнөө зүб харгы дээрээ гараа, баранииень тэдэндээ зорюулхаб. Энэ минии арюун уялга».

Мундаргануудай оройгоор үүр гэгээржэ, ажалай шэнэ үдэр айлшалан ерэнэ. Енжи Намдылович ажалдаа ярана. Ажалдаа, өөрынгөө ажалда.

Вл. СЫРЕНОВ.

Шэгнүүрыень ехээр нэмээнэ

Бүрдэнэй совхозой бии болоһонһоо хойшо Лидия Колодина, Анна Алемасова, Нина Тиликова гэгшэд гахайшанаар хүдэлнэд. Гахай үсхэбэрилгые һайса мэдэдэг һэн тулаадаа, тэдэнэйнгээ харууһалгые зүбөөр эмхидхэжэ, һара бүриинь шэгнүүрые горитойхон нэмэнэ. Илангаяа июнь һарада эндэхи гахайшад муу бэшэ амжалтануудые туйлаа. Сүүдхэ соо дунда зэргээр гахай бүхэнэйнь нэмэлтэ шэгнүүр мянган грамм болоо. Иимэ ехэ нэмэлтэ шэгнүүрые эндэхи гахайшад түрүүшынхеэ туйлаһан байнад.

Мүн эбэртэ бодо мал адуулагшад Иван Игумнов Буда-Очир Бадмаев хоёр гахайшадһаа дутуугүй амжалта туйлана. Эдэ нүхэдэй харууһалжа байһан бүлэг хашарагуудай нэмэлтэ шэгнүүр июль һарада дунда зэргээр хоног бүриин 750 грамм болоо.

Д. Чойдоров.

Хяагта.

Социалис оронуудаар

...зичене тосхонойхидой таряа хуряалгын халуун хаһа

...гарида зунай аайма халуун ... Энэ ороной хүдөөгэй ...д таряанайнгаа баян ур- ... 10 хоногой туршада сүм ... Эхэ оронойнгоо амбаар- ...уулхын түлөө социалис мү- ... үргэн дэлисэтэйгээр ябуул-

...ушан булгар Казичене, Кри- ... Слатина, Бусманца гэжэ ... һуурин тосхонуудай та- ...дые нэгэдхэһэн Казиче- ...таряалангай ажахын коопе- ...эбтэй ажалша хүнүүдээрээ, ..., кукурузын, шэнийсын ... баян ургаса абадагаараа, ...ам элбэгээрээ Софиин оксоо эли сууда гаранхай юм. ...с кооператив олон һалбари- ...нлаад хүгжэнги ажахы ... Гол ажалынь — овощ ...бэрилгэ, ашаг шэмэ ехэтэй ...үсхэбэрилгэ, ургамалнуудые ...та болоно.

...гэрэгшэ жэл казичениинхид ...000 тонно овощ, 2.000.000 ... һү гүрэндөө тушааһан бай-

...зичене тосхондо үдын аайма ...уида бидэнэй хүрэжэ ерэхэ-...рда оронойһаргама хурса ... халуун элшээрээ шаража, ...нютагай хонгор һайхан дай-...галиг гоё сэсэрлиг мэтэ ...гдаа һэн. Хара асфальтаар ...тай дардам харгын хоёр ...р жэрылдэн, хангал орьёл-...набшаһата модонуудай саагуур гэр байшангууд арай шамай харагдаба. Эгээл энэ үедэ тосхон дотор хон жэн. Үбгэд, хүгшэд, үхибүүд халуун наранһаа зайсажа, гэр байшандаа ороһон, тэдэнһээ бусадынь хүдөөдэ ажал хэжэ байгаа бэзэ даа.

Тэрэ һууринай түб дээрэ хүлгөөтэй. Эндэһээ бүхы ажалай хүтэлбэри ябуулагдана.

— Халуун лэ байна даа,—гэжэ тус кооперативай түрүүлэгшэ Траян Деянов гэдэг залуушаг наһанай, үндэр бэетэй, хүрин шарайтай болгар хүн үдэрэй халуунииe бэшэ, харин ажалай халуун хаһые дурдан бидэнииe угтаба. —Эгээ энэ үемнай арадай сэсэн үгэдэ хэлэгдэдэгээр—үдэр бүхэниинь—жэл тэжээдэг үе байна гээшэ.

Шэниисэ, ешмээнээ хуряажа эхилһээр хоёр хоноод байнабди. Эдэ ургамалнууд 6.000 декар газар эзэлдэг. (Декар гектарай 10-най нэгэ хуби).

Шэниисымнай ургаса илангаяа һайн. Хараха дуратай гээшэ гүт, —гэжэ баяртайгаар тэрэ хэлэбэ.

Уданшьегүй бидэ кооперативай түрүүлэгшэ болон агроном Любомир Христов хоёртой хамта нэмжээ үргэн полиин алтан шара таряалан дээрэ байбабди. Тэндэ алхам бүхэндөө арадай баялигые нэмээһэн комбайн машинын жэгдэхэн сохидол соностоно. Кооперативайхидайнгаа ургаса хуряалгада туһалалсажа байһан һургуулиин хүүгэдэй гүйлдэжэ, ажаллажа байгаань бүхы поли дээгүүр харагдана.

— Декар бүриһөө 270 килограмм шэниисэ хуряагдаха байна. Энэ хадаа түсэбөөр хараалһанһаамнай 40 кг. ехэ болоно гээшэ,—гэжэ участково агроном омогтойгоор мэдээсэбэ. Гурбахан үдэрэй туршада 1500 декар талмайн ургаса хуряагдаба. Энээгээр бодоходо, 10 үдэр хүрэхэгүй хугасаа соо хуряалгаяа дүүргэхэмнай.

Таряа хуряалгаяа ехэ хурдан ябуулнабди. Юуб гэхэдэ, бүхы ажалнай оньһожоруулагданхай. Хуряалга дээрэ 9 совет комбайн ажаллана. Комбайнуудые шэлдэг механизаторнууд коммунистнар Петр Илиев, Георгий Николаев, Андрей Филинов, комсомол Петр Костадинов гэгшэд жолоодоно.

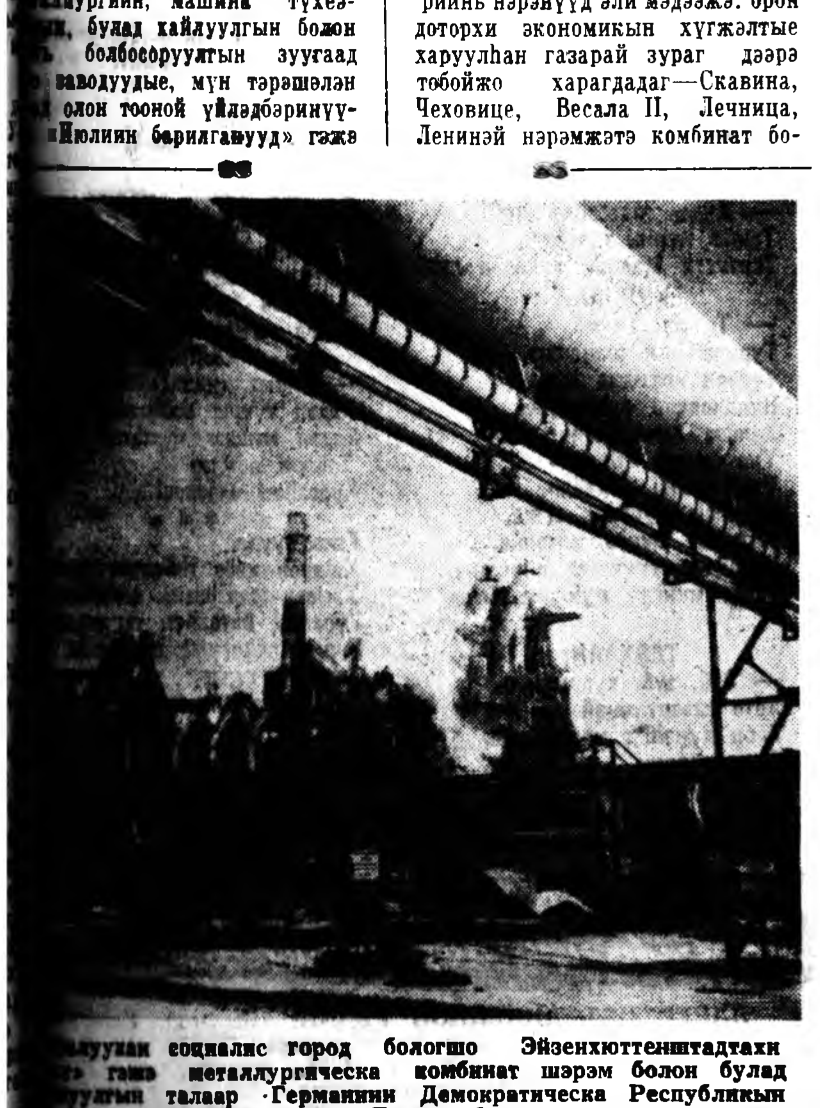
Урматай даа Казичене тосхонойхидой таряа хадалгые харахада. Баяртайшье, баяншье таряа ехээр ургуулһандаа. Бүхы Болгари орон дотор иимэрхүү лэ байдалтай. Болгариин кооперативайхид парти болон арад түмэндөө үгэһэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай.

Клара Орлова,
ТАСС-ай корр.

Казичене тосхон.
(Болгари).

„Июлиин барилганууд"

...Польшын ажалшан арад түмэн ...аллургиин, машина түхеэ-...н, булад хайлуулгын болон ...ь болбосоруултын зуугаад ... заводуудые, мүн тэрэшэлэн ... олон тооной үйлэдбэринүү- ...«Июлиин барилганууд» гэжэ нэрлэдэг байна. Эдэнэй тус бүриинь нэрэнүүд эли мэдээжэ: орон доторхи экономикын хүгжэлтые харуулһан газарай зураг дээрэ тобойжо харагдадаг—Скавина, Чеховице, Весала II, Лечница, Ленинэй нэрэмжэтэ комбинат болон бусад олон предприятинууд болоно. Тус ажаүйлэдбэриин предприятинуудай анхан баригдажа эхилһэн үдэр, үе сагынь Польшын сүлөөлэгдэһэн үдэр—июль һарын 22-ой үдэртэй холбоотой байгаа ха юм.

...луухан социалис город болохо Эйзенхюттенштадтахи ...» гэжэ металлургическа комбинат шэрэм болон булад ...уулгын талаар Германиин Демократическа Республикын ... томо предприяти болоно. Тус комбинадта советскэ руда, ...Польшын нүүрһэн хэрэглэгдэдэг юм. Энэ тон томо завод дай- ... хойто тээхи жэлнүүдтэ Одер мүрэнэй эрье дээрэ баригдаа. ...хадаа республикые шэнэдхэн хубилгаха талаар түрүүшын ... алхамуудай нэгэн болоно. Техникээр хангагдасынгаа та-...р комбинат Европодохи һүүлэй үеын эгээн эрхим предприяти-...дһаа дутуугүй юм. Зураг дээрэ: «Ост» комбинадай доменно ...шанууд. ТАСС-ай фотохронико.

Үни үнгэрһэн үе сагай эрхээр хуушаржа шарлашаһан 1955 оной июль һарын «Трибуна люду» гэжэ газетын хуудаһанууд дээрэ Эльблонгадахи «Замех» заводто «Т-25» турбинын барилга эхилбэ гэжэ бэшэгдэһэн байна. «Энэ хадаа Польшодохи түрүүшын ехэ хүсэтэй турбина болоно. 25 мянган киловатт хүсэтэй энергетикын ёһотойл абарга гээшэ» гэжэ тэндэ бэшэнэ. Тэрэ гэһээр 7 жэл үнгэрөө. «Замех» завод мүнөө 125 мегеватт хүсэтэй турбина бүтээдэг комбинат болонхой. Иимэ нэгэ турбинань 130 мянган орёо анги хэсэгүүдһээ бүридэдэг байха юм. Энэнэйнь гаргадаг электрын элшэ 500 мянган хүн зонтой томо гэгшын городые гэрэлээр хангажа шадаха байна. Энэ предприяти дээрэ бүтээгдэһэн турбинанууд орон доторхи олохон электростанцинуудта табигданхай. Мүн тэрэшэлэн Польшын үйлэдбэрилжэ, гадаадада худалдадаг түхеэрэлгэнүүдтэ табигдадаг. Мүнөө Польшын энэ асари ехэ предприятиин коллектив 200 болон 500 мегеватт хүсэтэй турбинануудые үйлэдбэрилэн гаргахаар совет документациин үндэһэн дээрэ бэлэдхэжэ байна. Иигэжэ Польшын Арадай Республикын ажахын хүгжэлтэтэй хамта «Июлиин барилганууд» улам үргэдэн дэлгэрнэ.

Виктор Кузнецов,
ТАСС-ай корреспондент.

Варшава хото.

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. **Великоновоселковско үйлэдбэриин управлениин «Правда» колхозой фермэнүүдтэхи хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. «Карусель» гэдэг үнеэдые һааха автомат түхеэрэлгэ эндэ тон түрүүн хэрэглэгдэжэ эхилээ һэн. Мүнөө гурбан хүн 2,5—3 часай туршада 600—700 үнеэдые һаадаг болоо. Зураг дээрэ: «Карусель» түхеэрэлгэ. Ахалагша оператор Н. Корененко (урда таладань) ажаллажа байна.** ТАСС-ай фотохронико.

Эдэнэйл замаар дабшахань

Үдэшын наран орохо тээшээ бүришье түргэдэжэ, Ахарай адагаар тунга ногоондо таран бэлшэжэ ябаһан үхэр малнууд аалиханаар уруудажа эхилбэ. Эгээл энэ үедэ һаалишадшье үдэшынгөө үнеэ һаалганда бэлдэжэ, хүнэг һабанuудаа угаажа аршажа, хүл хөөрсэг, сүлөө забдагүй хүдэлнэд.

Энэ үдэр Ахарай һаалишадта миин юрын үдэр бэшэ һэн. Тэдэнэр хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэл баяртайнууд, дуутай шуутайнууд байба. Энэньшье зүб лэ даа. Загастайн 11 жэлэй һургуули мэнэ һая дүүргэһэн эдир залуу басагад Сэсэг Эрдынеева, Катя Мункоева, Бимба Доноева, Галина Бодеева гэгшэд һайн һайхан үүсхэл гаргажа, һаалишад, тугалшад болохоор эндэ ерэбэ ха юм.

Мүнөө һаалишан бүхэнэй һүнэй дүн гаргажа һууһан хүдөө ажахын институдай студент басаган, эндэ практика гаража байһан, ерэхэ сагай зоотехник Валентина Донеевагай:

— Долгоржап Жалсановна яахадаашье хамаглаань ехэ һү һаагаад байнал даа,—гэхэлээрнь:

—Хэдыб, хэлыт даа, Валентина Ивановна,— гэжэ басагад ехээр һонирхожо шууялдашабад.

— Зай зай, ехээр һонирхоболтнай, хэлэхэдэшье болоно бэзэ. Шагнагты, үсэгэлдэр 176 байгаа, мүнөөдэр 180 литр болгобо. Ёһоор аабза? Энэмнай үнеэн бүриһөө үдэр соо 9 литр һү һааһан болоно бшуу. Үнгэрһэн июнь һара соо Долгоржап Жалсановна үнеэн бүриһөө 270 литр гэхэ гү, али хамта дээрээ 5380 гаран литр һү һаажа, түрүү зэргэдэ ябаһаар,— гээд Валентина ямаршьеб омогорхолтойгоор хөөрэбэ.

— Долгоржап Жалсановнагай эди шэдииень, нюуса баридиень таажа абахые оролдогты басагад,—гээд хэншьеб олоной дундаһаа шог татан дуугарба.

— Эди шэди гэжэ юун байха һэм даа. Үнэн зүрхэнһөө оролдожо, саг соонь эдеэлүүлээ, уһалаа, дэлэн хүхыень угаажа, һайса нидхэрбэл, һүн гарахал байхал даа. Гадна харууһалдаг малнуудаа һубайрхагүйн тулада саг болзор соонь искусственна аргаар үнеэдээ үрэжүүлжэ, толгой бүриһөөнь тугал абаха гээшэ баһал ехэ удхатай гээшэ. Миил ёһо тэдыгээр хандажа, хүсэн байна гээд лэ хэдышье шоборходо үрэ гарахагүй. Ажахын тоосоондо ороһон манай фермынхид бии байгаа арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэжэ, жэлэй туршада 273000 литр һү һааха уялга абаа һэн. Хүн бүхэн һара. жэлэй туршада хэды центнер һү һааха байһан тусхай түсэб, даабаритай. Малшан бүхэнэй хэхэ ажал, бүтээхэ хэрэг эли тодо тодорхойлогдонхой. Тиигэжэ мүнөө манай фермынхид 131232 литр һү һаажа, хахад жэлэйнгээ түсэбые нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ шадаабди,—гэжэ һаншагаа сайһан, үндэршэг бэетэй эхэнэр Долгоржап Очирова дарууханаар хөөрэнэ.

Ехэ һү, мяха абалган хадаа, нэн түрүүн харууһалдаг малай хүсэ шадалһаа, баян бардам тэжээлһээ болодог шуу. Эгээл тиимэһээ тус фермын һаалишад даажа абаһан сабшалан, таряалангайнгаа газарые хүсэд һайнаар элдүүрилжэ, үтэгжүүлжэ, уһалжа шадаһанайнгаа ашаар үбһэ тэжээлээр элбэг баян үбэлжэжэ, үнеэд тобир тарганаар ондо ороо, ехэ һүншье абтаа юм. Мүнөөшье ерэхэ үбэлжэлгэдөө муу бэшэ бэлэдхэлтэй. Хэдэг ажалдаа эзэн ёһоор, эмхи журамтайгаар хандадаг.

— Бидэ үнеэдээ искусственна аргаар үрэжүүлгэдэ анхаралаа онсо табидаг гээшэбди. Үдэшэ үглөөнэй һаалгын үедэ үнеэдээ хёрхоор адаглажа, ороондо орохоор болоошонуудыень үрэжүүлгын пунктда тэрэ дарыдань абаашадагбди. Үнеэдээ эртэ түрэхөөр лэ үрэжүүлхэдэ һайн ха юм даа, тугалнуудынь үбэл болотор һайнаар түлжэхэ, һүншье ехээр һаагдаха зэргэтэй,—гэжэ Долгоржап Жалсановна хөөрэдэг.

Үнэхөөрөөшье Долгоржап Жалсановна бага наһанһаа мал ажал дээрэ ходол хүдэлһэн намтартай. Энэ наһан соогоо али олон түгшүүрилтэшье ушарнуудтай дайралдаһан байха. Һайхан сэдьхэлтэй энэ эхэнэр зүрхэеэ мохоогүй, улам зоригтойгоор урагшаал дабшажа ябаһан нүхэр гээшэ. Иигэжэл олон жэлдэ ажаллажа олоһон онол арга, дүй дүршэлөө үшөө саашань арьбадхажа, ажалай эрхим дүнгүүдые туйладаг. Тиигэжэл жэлһээ жэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг заншалтай болонхой.

...Һаамхай үнеэд үдэр һүнигүй һайн бэлшээридэ адуулагдадаг һэн туладаа, һүнэй оросо горитойхоноор нэмэжэл байдаг. Тэрэ үдэр һаалишад 1128 литр һү бүхы үнеэдһээ һаагаа һэн. Үдэшын һаалганшье дүүрэжэ, һүниндөө эдеэлжэ һураһан үнеэд үүгэнэлдэһээр бэлшээри тээшээ шамдуухан алхалжа захалнад. Һүниин һэрюундэ, һоно батаганын хомортo малай эдеэлхэдэ ехэл аятай байгаагүйдөө арганьшьегүй ха юм даа.

Дүй дүршэлөөр баян эрхим һаалишадтай сугтаа хүдэлхэеэ ерэһэн эдэ залуухан басагад ямар зол жаргалтай, согтой гээшэб. Эхэ, эгэшэнэрһээл һургаал абажа, ажалай аша үрэтэ орьёл өөдэ дабшахань шуу. Һайн лэ даа. Долгоржап Жалсановна түрүүтэй эндэхи шадамар һаалишад эдэнэй ёһотойл замайнь залууршад боложо үгэхэ, ехэ хэрэгтэ һургахал байха.

В. Будажапов.
Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз.

Редакцида ерэһэн бэшэг

Халуун баясхалан хүргэнэб

Би хонин ажал дээрэ хүдэлжэ байтараа, энэ хабар хүндөөр үбшэлөөд, олохон хоногто Цахирай больницада хэбтээб. Тэндэхи терапевт Тамара Антоновна Фидурина хирург, Надежда Дымбрыловна Банзаракшеева хоёрой үбшыемни түргөөр танижа, тон ханалгатайгаар эмшэлһэндэнь халуун зүрхэнэй баяр хүргэнэб. Баһал оролдосотой бэрхээр хүдэлдэг, үбшэнтэндэ энэрхы зулгыгаар хандадаг медсестрануудта, нянькануудта һайнта даа гэжэ хэлэнэб. Бэеэ бүрил энхэ элүүр болгожо ерэхэеэ һаяшаг курортын путевкотой болооб. Тиигэжэ юрын хүдөөгэй малшан тухай эсэгэ ёһоной анхарал хандуулдаг совет засагтаа мүн лэ тон ехээр баярлабаб

Б. Жамбалов,
Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Родина» колхозой хонишон.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1963 оной августын 1.

Эб найрамдалай, демократиин хэрэг илан мандахал

Манолис Глезос пресс-конференци хэбэ

МОСКВА, июлиин 30. (ТАСС). Олониитын элитэ ажал ябуулагша, Грециин национальна баатар, «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын ленинскэ шангай лауреат Манолис Глезос совет болон харинн журналистнуудта зорюулан мүнөөдэр пресс-конференци хээ.

Политическэ хэрэгүүдээр Грециин түрмэнүүдтэ хаагдаад, зобожо тулижа байһан хүнүүдые хамгаалхын тулада угаа ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаһанайнь түлөө совет арадта Манолис Глезос, пресс-конференци дээрэ мэдүүлгэ хэхэдээ, үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө. Совет арадай дэмжэлгэ маанадай, политическэ хэрэгүүдээр хаалтада һуугшадай сэдьхэл зүрхые хүдэлгэдэг байгаа. Интернациональна талархалай ехэ мэдэрэлтэй совет хүнүүд намда һанаа сэдьхэлэй талаар дэмжэлгэ үзүүлээ, ганса хүнэй түлөө бэшэ, харин фашизм болон хархис засаг түрые үзэн ядадаг грек арадай бүхы түлөөлэгшэдэй түлөө тэмсэнэбди гэжэ тэдэнэр мэдэдэг байгаа.

Политическэ хэрэгүүдээр хаагдаһан мянга гаран хүн мүнөө үедэ Грециин түрмэнүүдтэ зобожо тулижа байһан зангаараа гээд Манолис Глезос тэмдэглээ. Тэдэнэй нилээд олониинь дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэн сасуу хаагдаад, мүнөө хүрэтэр түрмэдэ һуужа байһан зангаараа. Эдэ Грециин ёһотойл патриодуудые, фашизмда эсэргүүсэн эб найрамдалай, дэбжэлтын түлөө зоригтойгоор тэмсэгшэдые юундэ түрмэдэ хаажа байнаб гэхэдэ, тэдэниие Эхэ орондоо урбагшад, алууршад гү, али харинн оронуудай тагнуулшад болоно гэһэн хэбэртэйгээр тоолодог байха юм. Тиихэдэ, Грецидэ политическэ хэрэгүүдээр хаалтада һуугшад хадаа арадай үнэн сэхэ хүбүүд, өөрынгөө Эхэ орондо үнэн сэхэ патриодууд болоно гэжэ бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ байна бшуу.

Эрхэ сүлөөгэй түлөө хэдэ хэдэн тэмсэгшэдые (тэрэ тоодо үнинэй коммунист Костас Васалосые) Манолис Глезос нэрлээ. Имагтал өөһэдынгөө үзэл бодолһоо арсахые хүсэдэггүй, Грециин коммунис партитай нягта холбоогоо таһалхые хүсэдэггүй дээрэһээ тэдэнэр түрмэдэ хаагдаад байна бшуу.

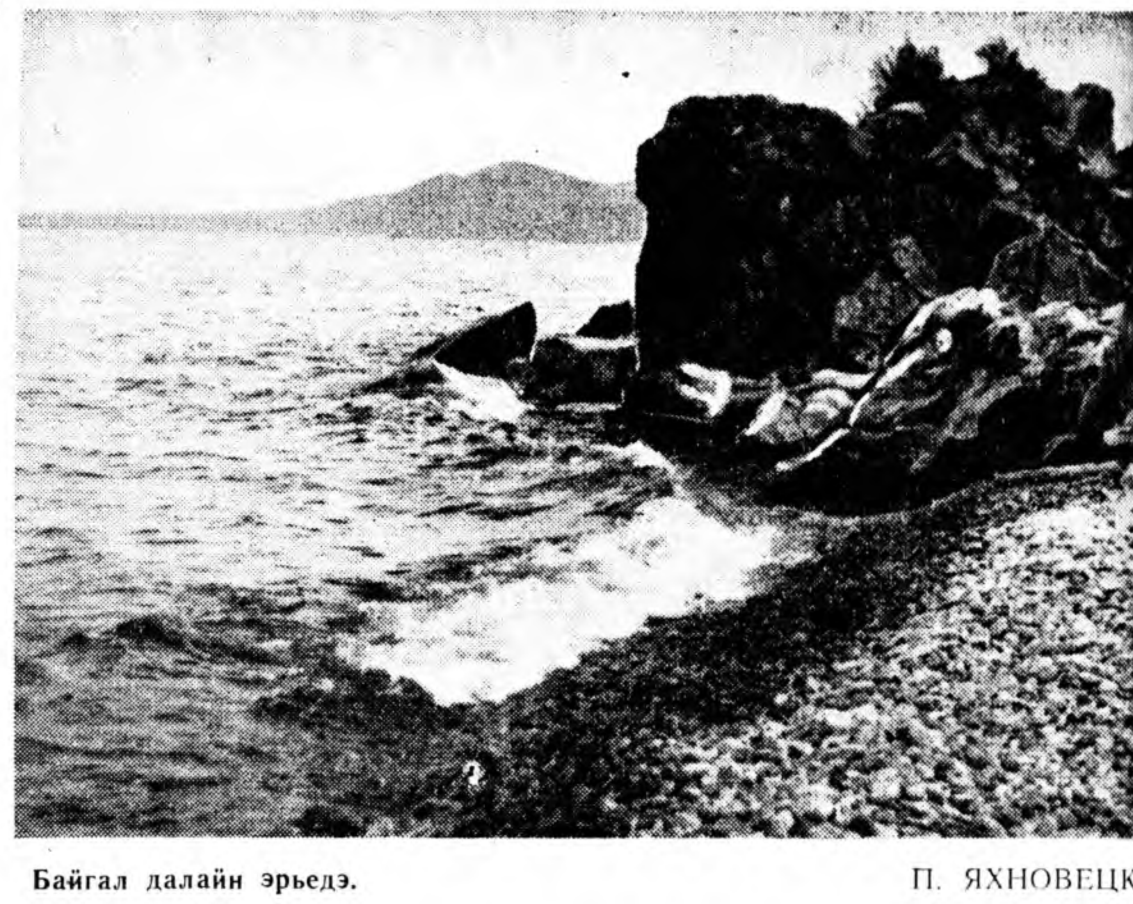
Хархис засаг түрэдэ, империализмда алба хэгшэд хадаа олон удаан жэлдэ түрмэдэ хаагдаад, зобожо тулижа байһан коммунистнууд болон бусад түрүү ажал ябуулагшадые һүгэдүүлхэ, ямаршьеб гэм зэмэтэйбди гэжэ олоной үмэнэ мэдэрхыень баадхаха гэжэ оролдоно. Зүгөөр коммунистнууд болон демокрадууд хуурмагаар зэмэтэйбди гэжэ мэдэржэ үгэхэгүй хүнүүд байна бшуу. Нэрэ хүндэеэ хухалхыень, өөһэдынгөө үзэл бодолһоо арсахыень ямаршье хашалта хэһээлтэ, дайралга доромжолго тэдэниие баадхажа шадахагүй.

Корреспондентнүүдэй олон тоото асуудалнуудта харюусахадаа, өөр тухайгаа, фашизм болон хархис засаг түрэдэ эсэргүүсэн хэһэн тэмсэл тухайгаа, хархис хара правительствада эсэргүүсэн, грек арадай хэжэ байһан баатарлиг тэмсэл тухай, сүлөөтэ демократическа Грециин түлөө тэмсэһэн дээрэһээ фашис эзэмдэгшэдээр саазалуулан алуулһан өөрынгөө аха Никос Глезос тухай, түрмэдэ суг һууһан нүхэдүүд болон ханинар тухайгаа Манолис Глезос хөөрөө.

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна туршалгануудые хорихо тухай договорой Москвада парафироваладаһые үнэн зүрхэнһөө һайшаанаб. Энэ договор хадаа бүгэдэниитын эб найрамдал хангаха шэнэ ехэ алхам болоно гэжэ би тоолоноб гээд Манолис Глезос хэлээ. Гурбан гүрэнэй түлөөлэгшэдэй хэлсээ хэжэ байһан, энэ гайхамшагта договорой парафировалагдаһан эдэ үдэрнүүдтэ Москвада ерэһэндээ би ехэ зол хубитай байгааб гэжэ тоолоноб гээд Грециин национальна баатар хэлэһэн байна.

Балканиие болон Дундада далай шадарай орон нютагуудые ядерна зэбсэггүй байлгахые бүхы үнэн сэхэ грегүүд, Грециин бүхы жинрэй хүнүүд хүсэнэ гээд Манолис Глезос тэмдэглээ. «Балкан ядерна зэбсэггүй орон нютаг байха ёһотой» гэһэн уряа Грецидэ улам үргэнөөр дэлгэрхэл, бүри ехээр дэмжэгдэдэг болохол.

Совет арадтай, бүхы демокрадуудтай хэблэлээр дамжуулан нягта һайн холбоо байгуулха арга боломжо өөртэнь олгоһоноойнь түлөө Манолис Глезос корреспондентнүүдтэ халуун баясхалан хүргөө.

Байгал далайн эрьедэ. П. ЯХНОВЕЦКИ

Түнхэнэй һони

Техник-үрэжүүлэгшэдэй семинар

Искусственна арга хэрэглэжэ, хонидые саг соонь үрэжүүлхэ гээшэ ниитынгээ адуу малай тоо толгойе олошоруулха оньһон түльхюурнүүдэй нэгэн гэжэ мэдэнэбди. Иимэрхүү хөөрэлдөөн Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудай техник-үрэжүүлэгшэдэй һаяхан үнгэргэгдэһэн семинар дээрэ гараа һэн.

Энэ шухала хэрэгтэ тэдэнэй уялга аргагүй ехэ юм гэжэ тэмдэглэгдээ. Семинар дээрэ управлениин главна зоотехник Халбаев заабаринуудые үгөө. Нёдондоной бүхы дутуу дунданууд дээрэһээ баримтануудые абажа байгаад, мүнөө жэл тэдэнээ дахин дабтаха ёһогүйбди гэжэ семинарта хабаадагшадые уялгалһан байна.

Үнгэрэгшэ жэл управлениимнай колхоз, совхозуудаар биратай түл абтажа шадагдаагүй һэн гэжэ тэндэ тэмдэглэгдээ.

Нёдондо «Коммунизм» колхозой хонишод 100 хонин бүриһөө 93 хурьга абажа шадаһан байна. Мүнөө жэл хонин бүриһөө хурьга абахын түлөө, хонидоо саг соонь үрэжүүлжэ, бүхы арга шадалаа зорюулхабди,—гэжэ тус колхозойхид мэдүүлээ.

Мүн тэрэшэлэн семинар дээрэ түрүү дүй дүршэл ехэтэй техник-үрэжүүлэгшэд һаналаа, ажалайнгаа дүй дүршэл, саашанхи зорилгонууд тухайгаа зүбөө...

Үльгэр онтохо... суглуулна

Түнхэн, Аха нютагта ондоо маяг тухай холтой үльгэр онтохонууд бии юм. Эдэниие ... зорилготойгоор Эрхүү... вай нэрэмжэтэ гүрэнэй... тедэй 5-дахи курсын... мүнөө зун эдэ нютаг... шалаа.

Тус университедэй ... сын студент Софья Ха... нютагай мэдээжэ ... Ш. Аюшеевһээ олон т... онтохонуудые буулга... байна. Булаг студент... нютагай хүн зонуудаа... нютагайнь аман үгын... үнэтэ «хадалажыень»... абаа. Үльгэршэн Д... гэгшэһээ «Уран танга... бай тарян» үльгэрну... ролзойхон үбгэн», «А... даган», «Үбгэн баа... онтохонуудые бэшэж... байнад. С...

Дэлхэйн саашанһаа

РСДРП-гэй II съездын болоһонһоо хойшо 60 жэл үнгэрһэнэй ойе тэмдэглэбэ

ПРАГА. Чехословакиин коммунистнууд, ажалшад РСДРП-гэй II съездын болоһонһоо хойшо 60 жэл үнгэрһэнэй ойе тэмдэглэбэ. Советскэ Союзай алдарта коммунис партида зорюулһан лекци, элидхэл предприятинуудта үнгэргэгдэнэ. Чехословацко-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй организацинуудай бэлдэһэн выставкэдэ КПСС-эй тэмсэлэй, илалтын агуухэ зам харуулагданхай.

Энэ алдарта ойтой дашарамдуулан Прагын хэблэлдэ тусхай материалнууд толилогдоно. Агуухэ Ленинэй бии болгоһон Советскэ Союзай Коммунис парти марксистско-ленинскэ партинуудта гайхамшагта жэшээ болоно гээд «Руде право» газетын редакционно бэшэг соо тэмдэглэгдэнхэй.

БЕРЛИН. РСДРП-гэй II съездын ехэ удха шанар, тэндэ баталагдаһан программын большевигүүдэй партида ехэ удха шанартай байһан тухай «Нейес Дейчланд» газетын бэшэг соо заагдана. Марксизмые Ленинэй саашадань хүгжөөһэн ушар уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые ехээр зоригжуулаа. Тэрэ тоодо немец хүдэлмэришэдэй тэмсэлые зоригжуулһан байна гээд статья соонь хэлэгдэнэ. Немец коммунистнуудта Ленинэй үгэһэн заабари Германиин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хэтэ мүнхын баялиг болоно.

СОФИЯ. РСДРП-гэй II съездын гайхамшагта ойдо зорюулагдаһан бэшэгүүд ехэ гаршагтайгаар толилогдоо. Ленинэй тугые зоригтойгоор барижа, коммунизм тээшэ зорихо харгы зам хүн түрэлтэндэ гаргажа байһан совет арадтай хамта манай ороной ажалшад КПСС-эй ойе тэмдэглэнэ гэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. 60 жэлэй саада тээ Ленинэй тугые гартаа бариһан парти ленинскэ харгы замаар сэхэ шууд, хэлбэришэгүйгөөр дабшана. Бии болоһонһоо хойшо тус парти баруунай, зүүнэй оппортунизм, догматизм, сектанство, национализм, шовинизм гэдэгүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэһэн байна. Советскэ Союзай Коммунис парти зүб, бодото байдалые хараада абаһан политика бэелүүлжэ, коммунис хүдэлөөнэй үргэдэн хүгжэхэ, илан мандаха хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулна. КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэгые коммунис, хүдэлмэришэнэй партинууд халуунаар дэмжэжэ, Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэриин творческо марксизм-ленинизмдэ эсэргүү тэмсэлые буруушаана.

БУХАРЕСТ. Алдарта ойтой дашарамдуулан Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай КПСС-эй ЦК-да эльгээһэн телеграммые, РРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Г. Георгиу-Деж гэгшын бэшэгые бүхы газетэнүүд толилбо. РСДРП-гэй II съездын ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой суглаан Бухарестдэ болоо.

«Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гайхамшагта ушар» гэһэн бэшэг «Скынтейя» газетэдэ толилогдоһон байна. Агуухэ Октябриин социалис революциин илалта КПСС-эй нэрэтэй холбоотой. Иигэжэ хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе саг нээгдэһэн байха юм.

РРП КПСС хоёрой, румын-совет арадай хоорондо хэтэ мүнхын хани барисаан, харилсаа холбоон тогтоогдонхой. Һайн аха дүүнэр шэнгеэр сугтаа нэгэ уг зорилго бэелүүлхын түлөө дабшана. Коммунизмын, эб найрамдалай хэрэгэй илан мандахын түлөө совет хүнүүдэй бэелүүлжэ байһан ажалай амжалтануудые баяртайгаар дуулажа байдагбди гэжэ тэрэ бэшэг соонь заагдана.

УЛААН-БААТАР. Дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түрүү зэргэдэ гаража, бии болоһон сагһаа хойшо КПСС пролетарска интернационализмын тугые дээрэ үргэжэ ябана. Тиигэжэ марксизм-ленинизмые түүхын тодорхой эрхэ байдалда зохёохы ёһоор хүгжөөн баяжуулна гээд «Үнэн» газетын түрүү бэшэг соо хэлэгдэнхэй.

Өөрынгөө теоретическэ, бодото ажал ябуулгаар КПСС хадаа дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй зэргэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлнэ. Тиигээд энэ нэгэдэлые һуларуулха һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүгээр сэхэ шууд тэмсэнэ гэжэ «Үнэн» газетэ тэмдэглэнэ.

Аюулгүйн Соведтэ

ПЬЮ-ЙОРК, июлиин 29. (ТАСС). Португалиин колонинуудта ямар байдалай тохёолдоһониие Аюулгүйн Соведтэ зүбшэн хэлсэлгэ дүүрэнтэжэ байна. Энэ асуудалда найман заседани зорюулагдаа. Мароккын, Ганын, Филиппинэй түлөөлэгшэд энэ асуудалаар резолюциин проект дурадхаа. ООН-ой Генеральна Ассамблейн урдань абтаһан шиидхэбэринүүдые резолюциин проект соо хамтадхан тодорхойлогдонхой. Африкын 32 оронуудай нэрэһээ 4 гүрэнэй министрнүүд тусхай мэдүүлгэ хээ. Резолюциин энэ проект соо багахан эрилтэ табигданхай гэжэ эдэнэр хэлэбэ.

Африкын оронуудай баримталдаг хараа шугамые Советскэ Союзай дэмжэжэ байһан тухай СССР-эй түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренко хэлэһэн байна. Португалиин Африкада бэелүүлдэг политикые сэхэ шууд буруушааха, энэ политикыень буруутуулхын түлөө сэхэ шууд хэмжээнүүдые абаха ёһотойбди гэжэ нүхэр Федоренко мэдүүлээ. Зүгөөр советскэ делегаци Африкын, Азиин оронуудай дурадхаһан резолюциин проектые дэмжэхэ гээд тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Юуб гэхэдэ резолюци дотор Африкын гүрэнүүдэй хүсэл эрмэлзэлгэ тодорхойлогдонхой. Энэ проектые һуладхан ондоо болгоо һаа, ООН-ой урдань абаһан шиидхэбэринүүдые хазагайруулһан ушар болохо гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ нүхэр Федоренко һанамжалаа.

Ганын, Мароккын, Филиппинэй түлөөлэгшэдэй оруулһан резолюциин проектые удаадахи заседанида зүбшэн хэлсэлгэдэ табиха хүсэлтэйб гээд Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ сонооххобо.

Һайнаар эхи табиба

БОЛГАРИ

Дэлхэйн арадууд шэнги, болгар арад гурбан правительствануудай түлөөлэгшэдэй үгэеэ ойлголсоһониие һайшаан дэмжэнэ. Агаарта, замбуулин дайдада, уһан доро ядерна туршалгануудые хорихо тухай Советскэ Союзай, США-гай, Великобританиин правительствануудай хэлсээ баталха болоһониинь бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха шухалын шухала асуудал шиидхэхэ замдахи шухала алхам болоно. Иигэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

Энэ хэлсээнэй баталгдаха болоһоной түлөө агуухэ Советскэ Союзда болгар арад үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэ гээд «Земеделско знаме» газетэ бэшэбэ.

ФИНЛЯНДИ

Ядерна туршалгануудые хорихо тухай Москвагай хэлсээн ядерна дайн байлдаанай аюулые усадхажа шадахагүй байна. Зүгөөр ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байхын түлөө правительстванууд юу хэхэ ёһотойб гэжэ энэ ушар тодорхойлно гэжэ «Кансан Утисет» газетэ бэшэһэн байна.

НЕПАЛ

Ядерна туршалгануудые хорихо тухай гурбан гүрэнүүдэй үгэеэ ойлголсоһониие минии ороной хүн зон һайшаан дэмжэнэ. Энэ хэлсээнэй баталгдаха болоһон тухай бүхы хүн түрэлтэн ехэ һайшаалтайгаар угтаба гэжэ Непалай гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

БИРМЭНСКЭ СОЮЗ

Агаарта, замбуулин дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай хэлсээнэй баталагдаха болоһые Бирмэнскэ Союзай революционно правительство һайшаагаа.

Хүн зониие олоор алаха, хюдаха бүхы янзын зэбсэгүүдые хүсэдөөр, бүгэдөөрөө хуряаха замдахи шухала алхамынь энэ хэлсээн болоно гээд Бирмын правительство тоолоно. Бирмын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлдэ дамжуулһан мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ.

США

ТАСС-ай корреспондент Г. Фримэнэй мэдээсэһээр, ядерна туршалгануудые хорихо тухай хэлсээнэй баталагдаха болоһониие Американ олонхи хүн зон баяртайгаар угтаа. Америкын хэды газетэнүүдэй редакционно бэшэг соонь энэ хэлсээн тухай хэлэгдэнхэй.

Гэхэ зуура хүйтэн дайе һүжэрөөхэ һэдэлгэтэй Голдуотер, Никсон мэтын хүнүүдэй баримталдаг хараа шугамые хэды газетэнүүд тодорхойлон бэшэһэн байна.

Энэ хэлсээн хадаа радиоактивна тунасануудай бууха ябадалые болюулхаһаа гадна, мүн буу зэбсэг бүтээлгые хинан шалгаха хэлсээнүүдые саашадаа хэхэ зам нээхэ гээд «Крисчен Сайенс Монитор» газетэ мэдүүлбэ.

Португалиин колонизаторнуудай хэрэг буруутана

КОНАКРИ, июлиин 30. ТАСС-ай корреспондент А. Ковалев мэдээсэнэ:

Португалиин Гвинейн тэмсэлдэ бодоһон арадай түлөөлэгшэд Конакрида ошоод байна. Эдэнэй Эхэ орондо боложо байһан национально-сүлөөрэлгын тэмсэл улам улам шангадана. Португалиин Гвинейн, Ногоон тохойн аралнуудай арадуудай бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэдэг Африкын партиин коммюнике соо заагдаһан баримтануудые Лиссабоной засагаархид буруушаахаяа болинхой.

Сүлөөлэгдэһэн районуудта таряашад политическэ, экономическа, социальна байдалда колониализмын үлэгдэлнүүдые эдэбхитэйгээр усадхажа эхилээ. Португалиин Гвинейн урда захын, түбэй районуудта үшөө үлдэһэн колониальна сэрэгүүдые бута сохихын түлөө һайн дураараа тэмсэгшэд хэмжээнүүдые абана.

Хүреэлэгдэһэн гарнизонуудтаа Португалиин командовани буу зэбсэг, эдеэ хоол абаашажа шадахаяа болео.

ФРАНЦИ. Монтрей городой муниципалитет Валентина Терешковада хүндэтэ эрхэтэнэй нэрэ зэргэ олгоод, тэрээндэ дээдэ хайра, Монтрейн муниципальна соведэй байгуулһан — алтан медаль барюулһан байна. Зураг дээрэ: Монтрей город. ТАСС-ай фотохронико.

Кубада эсэргүү шашалдаан

ВАШИНГТОН, июлиин 30. (ТАСС). Америкын конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатада Кубада эсэргүү шашалдаан 4 час шахуу үргэлжэлбэ. Үгэ хэлэһэн 25 конгрессменүүд Кубын революциие усадхан һалгаая гэжэ уряалһан байна.

Шэнэ эмүүд

Сарколизин, д...

Олон янзын үнгэтэй бодосуудтай жэжэхэн шэлнүүд хэдэн зуугаадаараа тусхай хайрсаг соо хэгдэнхэй. Эдээхэн шэлнүүдтэй бодосуудые Нева мүрэнэй эрьедэхи Ленинград хотоһоо аяар Байгал шадарай Улаан-Үдынхид, холын Хойто зүгэйхидшье, мүн Союзаймнай бэшэ бэшэ газар нютагай хүн зон тэшэ ядан хүлеэдэг юм. Энэмнай хүнүүдэй элүүр энхые хамгаалха шэнэ эмүүд гээшэ.

Ленинградай «Фармакон» гэжэ нэрэтэй завод һаяхан шэнэ эмүүдые бүтээн гаргаба. Тэдэнэйнь тоодо **сарколизин, депан, гексомидин, хлорокон** оролсоно.

Манай Буряад ороной элүүрые хамгаалха эмх... нууд **гризеофульзи...** гэжэ нэрэтэй эмүүд... абахаар хүлеэнэ. ... арһа, үһэнэй, хюм... тын болон бусадшье... хүнүүдтэ аргагүй ту... ха.

Холецисцит, гри... шэнтэниие, уушха ... нүүдые шэнэ эмүүд... гэжэ аргалха тухай... шөөл, һургаалнууд... град хотын эрдэмт... бэшэ нүхэдтөө да... байдаг.

Энээн тухай һая... градта үнгэргэгдэһэ... хамгаалха мэргэжэ... ференци дээрэ хэл...

В. Кр...

Хото хүдөөгэй хоёр „Бэрхэшү...

(Мэдээжэ зохёолые дууряан татаһан фельетон)

Талха наймаатай
Тархаан баабай,
Хубсаһа наймаатай
Хулпаа ноён
Улаан-Үдын гудамжада
Ушаржа,
Удаан байжа ярилдабад:

ХУЛПАА:
— Ай, худа худансамни,
Хаанаһаа харайжа ерэбэт?

ТАРХААН:
— Хүдөө нютагһаа ерэбэб.
Тажаа хурин таламни,
Тэрээхэн Малаан хададаа гүт?

ХУЛПАА:
— Тиимэ, тиимэ.
Тураяа һая шэнэлжэ,
Толлон архидаа һэмди.
Кулаковско зуһаланда
Холбоо дача баринхайб.
Үнэ сэнтэй «Волга»
Үтэр дары абаабди.
Удансам хубсаһа оёжо,
Уладһаа мүнгэ ходолно.
Дачадаа хүнүүдые оруулжа,
Дэмы мүнгэн мундаба бэшэ
ха юм.

ТАРХААН:
— Зүб, зүб, худамни.
Хото газартамнай
Хоол хүнэһэн хоморджо,
Пүүд таряан
Пүүд мүнгэндэ хүрэжэ,
Пүүнтэ мяхан
Үйнтэ мүнгэтэ болоо гү?

ХУЛПАА:
— Тиигэз, тиигэз!
Энэ үедэ
Эриһэнээ абаха,
Хагсуу сагта
Хонжоо наймаа ябу...

ТАРХААН:
— Зүб, зүб.
Хүдөө нютагһаа
Хүнһэ мяха асаржа,
Хото газарһаа
Хубсаһа хунар гарг...
Үлдэһэн хүнэй
Үмдыень тайлажа,
Ажалшан хүнэй
Алтыень хооһолхо
Одоол сагнай ерэбэ...

ХУЛПАА:
— Тиимэ, тиимэ!
Хэдэн түүшэ мяхат...
Хэдэн мэшээг таряа...
Тэбэри дүүрэн
Хубсаһан олдоноо!...

* * *

Гэхэ зуура
Хонжоо хоёр наймаа...
Хамсы дээрэһээнь ш...
Гүрэнэй баталһан т...
Гурим сахигшад аба...
Тэдэнэй хэрэг
Тэрэ гэһээр хосорһо...

В...

Редакто...
Ц. О. (...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. ... улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, ...тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариат... отделов: сельскохозяйственного производства и ... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства ...ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеоло... —24-74, советского строительства и быта—34-93, ...ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и ... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль... Бурятской АССР.

Н00487. Зак. №